

Hanna Romo

VIERIVÄ KIVI EI SAMMALOIDU -
TEATTERIFESTIVAALIN
KEHITTÄMINEN

Tampereen Teatterikesä – Off Tampere

Opinnäytetyö
Kulttuurituotannon koulutusohjelma

Lokakuu 2010

MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU

Mikkeli University of Applied Sciences

KUVAILEHTI

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Opinnäytetyön päivämäärä 25.10.2010	
Tekijä(t) Hanna Romo		Koulutusohjelma ja suuntautuminen Kulttuurituotanto	
Nimeke Vierivä kivi ei sammaloidu – Teatterifestivaalin kehittäminen : Tampereen Teatterikesä – Off Tampere			
Tiivistelmä <p>Toiminnan kehittäminen on prosessi, jonka sanotaan olevan loputon. Ainakin näin voi sanoa laadullisen tutkimuksen tyyppiin kuuluvan toimintatutkimuksen mukaan. Sen periaatteisiin kuuluu pitkäjänteinen tutkimusprosessi sekä tutkijan täysi sitoutuminen niin itse tutkimukseen kuin työyhteisöön yhtenä sen jäsenenä.</p> <p>Tampereen Teatterikesälle tehdyn opinnäytetyön ja siihen yhdistyvän työharjoittelun tarkoituksena on kehittää teatterifestivaalin sivuohjelmakokonaisuutta Off Tampereen. Opinnäytetyöni pyrkii pureutumaan syvälle toimintatutkimuksen teoriaan, jonka kautta koko teorian ja käytännön kehittämisprosessi käydään läpi. Kehittämisprosessiin kuuluu tutkimusaineiston keräys, suunnittelu, toteutus ja arviointi. Lopussa pohdin toteutuiko opinnäytetyöni toimintatutkimuksena.</p> <p>Off Tampere on Tampereen Teatterikesän oheisfestivaali, joka muualla Euroopassa tunnetaan paremmin nimellä 'Fringe'. Off Tampere on avoin ohjelmakokonaisuus kaikille Teatterikesään omalla kustannuksella esiintymään haluaville teatterin ja taiteen ammattilaisille ja harrastajille. Tämä tarkoittaa sitä, että yleisölle avautuu joka vuosi monipuolinen repertuaari yllättäviä ja mielenkiintoisia sekä hintaluokaltaan edullisia esityksiä. Kyseisen ohjelmakokonaisuuden oli huomattu tarvitsevan muutosta toimintakäytänteisiinsä varsinkin, kun kysytään, kuinka Off Tampere voisi palvella ryhmiä vielä paremmin? Off Tampere pidetään käden ojennuksena pienille ryhmille ja freelancereille, mikä mahdollistaa paremman näkyvyyden Pohjoismaiden suurimman ammattiteatterifestivaalin kautta. Kuitenkin vuosien myötä osallistujajoukko oli hyvin vakiintunut, mutta uusia ryhmiä ei enää osallistunut niin paljon, mikä oli yksi syistä kehittää Off Tampereä.</p> <p>Tampereen Teatterikesän organisaation ja Off Tampereeseen osallistuvien ryhmien haastatteluiden ja kyselyiden kautta selvitin kehittämistä vaativat kohteet, jotka toimeenpantiin kesällä 2010 erikoistumisharjoitteluni ohessa. Aiheeseen liittyy myös vahvasti tuottajan työnkuva ohjelmakokonaisuudesta vastaavana tuottajana ja toimintaa samalla kehittävänä tutkijana.</p>			
Asiasanat (avainsanat) Toimintatutkimus, festivaalit, projekti, strategia, toiminnan kehittäminen, tuottajaprofiilit			
Sivumäärä 43	Kieli Suomi	URN	
Huomautus (huomautukset liitteistä)			
Ohjaavan opettajan nimi Anne Havukainen		Opinnäytetyön toimeksiantaja Tampereen Teatterikesä ry	

DESCRIPTION

 <p>MIKKELIN AMMATTIKORKEAKOULU Mikkeli University of Applied Sciences</p>		Date of the bachelor's thesis 25.10.2010	
Author(s) Hanna Romo		Degree programme and option Culture Management	
Name of the bachelor's thesis A rolling stone gathers no moss – Theatre festival development : Tampere Theatre Festival – Off Tampere			
Abstract <p>Activity development can be seen as an endless process. This phrase can be referred to 'activity analysis' which is one of the best known types of qualitative analysis. The principles of activity analysis are long-span research processes and full obligation must be undertaken from the examiner towards the research as well as being part of the working community during the development process.</p> <p>The purpose of this thesis made for Tampere Theatre Festival is to develop its side program 'Off Tampere' by combining also my final internship to this project. Because this thesis follows intensively the theory of activity analysis it will lead through the whole development process in theory and practice. The process goes with exploratory material gathering, planning, implementation and evaluation. At the end I ponder did activity analysis actualise in this thesis.</p> <p>Off Tampere is a fringe program for any professional and amateur artist and group who wish to perform in the Tampere Theatre Festival at own expense. The Off -program provides plays, performances and events and brings a wide, versatile and fresh repertoire to the Festival, which spreads around Tampere city and its neighbouring area. Off Tampere has been a part of Tampere Theatre Festival since 1991. Some change was noticed to be needed for Off Tampere's customs especially for how to serve better the participants. Off Tampere is perceived to help small groups and freelancers to get more visibility through this which is largest Scandinavian professional theatre festival. After a few years the participants started to become established and new groups were no longer participating as much which is one of the reasons for starting this development.</p> <p>Through the Tampere Theatre Festival organization and Off Tampere participant interviews and enquiries it was found that the development required targets and hence this project was put into effect. The development targets were carried out in summer 2010 and evaluated as part of my final internship. In this thesis I also explore some of the producer's profiles whilst being a responsible producer of the program and developing researcher simultaneously.</p>			
Subject headings, (keywords) Activity analysis, festivals, project, strategy, activity development, producer profiles			
Pages 43	Language Finnish	URN	
Remarks, notes on appendices			
Tutor Anne Havukainen		Bachelor's thesis assigned by Tampere Theatre Festival Ltd	

SISÄLTÖ

1	JOHDANTO	1
2	TUOTTAJANA TEATTERIFESTIVAALEILLA	2
3	TAMPEREEN TEATTERIKESÄ	5
3.1	Off Tampere, kerrankin keskipisteenä.....	6
3.1.1	Off-tuotannon aikataulu	8
4	TOIMINTATUTKIMUS TAPAHTUMAN KEHITTÄMISEN VÄLINEENÄ ..	10
4.1	Tutkimusaineiston koontia.....	11
4.2	Ideointi, suunnittelu ja toteutus.....	14
4.3	Projektin arviointi	17
5	OFF TAMPEREEN KEHITTÄMINEN	18
5.1	Off Tampereen toimintaidea.....	18
5.1.1	Tavoite	19
5.1.2	Luonne	20
5.1.3	Paikka ja kohderyhmä.....	20
5.1.4	Toimintatavat	21
5.1.5	Imago ja visio.....	22
5.1.6	Off Tampereen SWOT-analyysi	22
5.2	Teatteriryhmät hakevat kosketuspintaa	25
5.2.1	Motiivit ja hyötynäkökulmat.....	26
5.2.2	Lippuvaraukset ja tapaamiset.....	27
5.2.3	Ilmoittautuminen ja aikataulutus.....	29
5.2.4	Esiintymispaikat ja majoitus	30
5.2.5	Muut kehitysehdotukset	31
5.3	Kehityssuunnitelma	31
6	TOTEUTUS JA ARVIOINTI	34
6.1	Mainonta ja viestintä.....	35
6.2	Muutoksia työssä ja suunnitelmissa.....	36
6.3	Kehitystyö oli vaivanarvoista	38
7	POHDINTA	39
8	LÄHTEET.....	40

LIITTEET

LIITE 1 Teatterikesän haastattelukysymykset

LIITE 2 Osallistuvien ryhmien haastattelukysymykset

LIITE 3 Off Tampere banderolli

LIITE 4 Tabloid-lehti (Off Tampereen etusivu)

LIITE 5 Yleinen informaatiolomake

1 JOHDANTO

Tämä opinnäytetyö sai alkunsa kesällä 2009 lopetellessani luovan toimialan harjoittelua Tampereen Teatterikesässä. Tuotantoassistenttina tuotin yhdessä tuotantosuunnittelijan kanssa Off Tampere-ohjelmakokonaisuutta, jonka tarkoituksena on mahdollistaa pienten teattereiden pääsy esiintymään Tampereen Teatterikesään. Ryhmät osallistuvat tähän Teatterikesän sivuohjelmakokonaisuuteen maksamalla pienen osallistumismaksun ja tuottamalla itse oman esityksensä. Off Tampere on ollut tällöin järjestetty jo 18 vuoden ajan ja tarvitsi nykyisiin toimintakäytänteisiin muutosta varsinkin ryhmien palvelun osalta. Off Tampere pidetään käden ojennuksena pienille ryhmille ja freelancereille tulla näkyviin suuren ammattiteatterifestivaalin kautta. Kuitenkin vuosien myötä osallistujajoukko oli hyvin vakiintunut, mutta uusia ryhmiä ei enää osallistunut niin paljon. Siksi parempien mahdollisuuksien tarjoaminen ryhmien osallistumiseen oli tarpeen. Päätin tehdä aiheesta kulttuurituotannon opintojeni lopputyön. Kiinnostukseni aiheeseen heräsi, koska työharjoitteluni oli ollut erittäin hedelmällinen, olin oppinut paljon ja minulle oli luotettu paljon vastuuta. Myös ymmärrys Off Tampereen tuotannosta ja kehittämistarpeista olivat minulle varsin selvät, johon oli helppo tarttua ja sukeltaa syvemmälle.

”Pysyäkseen kiinnostavana festivaalin täytyy aika ajoin uudistua”
(Silvanto 2007, 14).

Opinnäytetyöni aiheena on tutkia festivaalikehittämisen osa-alueita toimintatutkimuksen kautta. Osallistun tähän kehittämisprosessiin niin tuottajan että tutkijan roolissa. Festivaalikehittämisessä keskityn koko kehittämisalueeseen, tutkimuskäytäntöihin ja kehittämisen loputtomuuden tuntuun. Toimintatutkimus, joka on yksi tunnetuimmista kvalitatiivisen tutkimuksen tyypeistä (Hirsjärvi et al. 2009, 191) oli minulle täysin uusi käsite, kun lähdin lukemaan siihen liittyvää kirjallisuutta. Huomasin, että toimintatutkimukseen liittyy toiminnan kehittämisen vaiheita, johon oli helppo myös yhdistää käsitteet strategia, tapahtumatuottaminen ja projekti. Päätin teoriassa selvittää toimintatutkimukseen liittyviä vaiheita, joita seurasin läpi koko käytännön kehittämisprosessin. Käytännön kehittämisprosessi alkoi elokuussa 2009 kokouksella Teatterikesän henkilöstön kanssa Off Tampereen kehittämisen tavoitteista. Prosessi jatkui syksyllä 2009 ja keväällä 2010 haastatteluilla ja kyselyillä. Tutkimustulosten arvioinnin jälkeen päätettiin toimeenpantavat kehitysehdotukset,

jotka toteutettiin kesällä 2010. Toteutuksen jälkeen kehitystä arvioitiin ja lopulta päätettiin taas uudet kehityssuunnat.

Ennen kehittämisprosessin pyörteisiin astumista luon pohjaa määrittelemällä itse festivaalit ja festivaalituottajan profiilin sekä tutustun Tampereen Teatterikesä organisaatioon. Pohjustuksen kautta päädytään tutkimaan itse pääaihetta Off Tampereä sekä lyhyesti sen alulle panijaa Edinburgh Festival Fringeä. Lopussa esittelen kehittämisprosessin tulokset ja pohdinnan. Lopussa myös pohdin toteutuiko opinnäytetyöni toimintatutkimuksena.

Uskon tästä opinnäytetyöstä olevan paljon hyötyä niin Teatterikesä organisaatiolle, että Off Tampereeseen tulevaisuudessa osallistuville ryhmille. Esille tulemisen mahdollisuuksien tarjoaminen pienille teatteritoimijoille suurien ammattiteattereiden rinnalla on hieno tilaisuus ja rikastaa kulttuurikenttää. Miltei vuosittain Off Tampereen ohjelmistosta valikoituu ohjelmaa muille suomalaisille ja kansainvälisille festivaaleille, mikä on kuin ponnahduslauta pienelle teatteritoimijalle.

2 TUOTTAJANA TEATTERIFESTIVAALEILLA

Nykyfestivaalien juuret ovat kaukana ihmiskunnan muinaisissa riiteissä ja seremonioissa. Aivan ensimmäisenä festivaalina pidetään antiikin Kreikan Dionysos-juhlia, joita juhlittiin 500-luvulla ennen ajanlaskumme alkua. Kreikassa juhlia sponsoroi valtion toimesta. Näytelmäkirjailijat toimivat taiteellisina johtajina ja festivaaleilla esiteltiin näytelmiä, joita seurattiin useita päiviä. Dionysos oli viinin ja hedelmällisyyden jumala, jonka suojelukseen kuuluivat myös taiteet. (Kauhanen ym. 2002, 14 & Silvanto 2007, 9-10.) Myös Roomassa festivaalit olivat yleisiä, sillä roomalaisia pidettiin hyvinä organisaattoreina ja joka oli myös ylimystön tapa hallita viihteen avulla. Roomassa toimi eräänlainen managerien ammattikunta, jonka jäsenet toimivat tuottajina ja toivat näytelmiä ja esiintyjiä festivaaleille. (Kauhanen ym. 2002, 14–15.) Nykyfestivaaleissa ja Kreikan juhlissa vaikuttaa olevan paljon yhteistä. Nykykäytäntönäkin on, että festivaaleja tuetaan valtion toimesta ja festivaaliohjelmiston valitsevat alan ammattilaiset. Esimerkiksi Tampereen Teatterikesän taiteelliseen johtoryhmään valitaan aina teatterialan ammattilaisia, jotka valitsevat festivaalin pääohjelmiston esitykset.

Yksi ensimmäisistä moderneista kaupunkifestivaaleista Bayreuthin musiikkijuhlat Saksassa sai alkunsa 1876. Vuotta myöhemmin perustettiin Salzburgin musiikkijuhlat, joka toi mukanaan nykyisen kaupunkifestivaaliajatuksen. Kaupunkifestivaaleissa kaupunki toimii näyttämönä ja festivaaliyleisö on osa esitystä, missä taiteen perinteiset raja-aidat kaadetaan. (Silvanto 2007, 10–11.) Tampereen Teatterikesä on kaupunkifestivaali, sillä se sijoittuu ympäri Tampereen kaupunkia, sen isoille näyttämöille ja katukuvaan. Silvannon (2007, 10–11) mukaan vielä 1800-luvun lopulla mm. edellä mainitut musiikkijuhlat olivat yleisesti vain eliitin etu. Vuosina 1960–1970-luvuilla kritiikki vallitsevaa taide-elämän järjestystä vastaan kasvoi ja uusia taiteellisia rajoja ryhdyttiin testaamaan. Juuri näihin aikoihin mm. Edinburghin Festival Fringe sai alkunsa. Fringe kehittyi Edinburgh International Festivalin myötä, kun ryhmät, joita ei valittu festivaalin ohjelmistoon esiintyivät joka tapauksessa. Vuosien myötä ”epätoivottuja ryhmiä” tuli vain enemmän. Siksi vuonna 1959 päätettiin perustaa Edinburgh Festival Fringe, jotta kerran vuodessa kaupunki on avoin areena kaikille esiintymään haluaville. (Edinburgh Festival Fringe 2010a.)

Suomessa festivaaliaalto nousi 1880-luvulla, kun Jyväskylässä järjestettävien Kansainvalistusseuran laulajaiset alkoivat saada lukuisia seuraajia Suomessa. Näitä musiikki- ja laulujuhlia pidetään merkittävänä osina itsenäisyysliikettä. Juhliin otettiin mallia Saksasta ja Baltian maista, missä niitä oli järjestetty jo 1850-luvulta lähtien. Kesätapahtumat Suomessa yleistyivät 1960-luvulla, jonka puolivälin jälkeen perustettiin varsin monia kesäfestivaaleja, jotka toimivat edelleen. Näitä kesäfestivaaleja ovat muun muassa Pori Jazz (1966), Helsingin Juhlaviikot (1968) ja Tampereen Teatterikesä (1968). Vuonna 1968 perustettiin myös Finland Festivals, jonka tarkoituksena on helpottaa festivaalien välistä yhteistyötä ja markkinointia kotimaassa ja ulkomailla. (Kauhanen ym. 2002, 17, Silvanto 2007, 11–12.)

”Festivaaleilla taidetta kehitetään, esitetään ja siihen osallistutaan”
(Silvanto 2007, 12–14).

Festivaalien historiasta saakin jo jonkinlaisen kuvan, miten festivaalit määritellään. Tosin viime vuosina yhä useammat pienet tapahtumat kuten perinteiset konsertit tai jopa kaupan alennusmyynnit ja avajaiset ovat alkaneet kutsumaan itseään festivaaleiksi osittain kaupallisin tarkoituksin. Yleisin käsite kuitenkin festivaalista on,

että se on tietyn taidealan tai teeman ympärille rakennettu, kestää useamman päivän ja järjestetään säännöllisesti. Vahvaa ohjelmaprofiilia, hyviä verkostoja sekä myös kansainvälisiä verkostoja ja jatkuvaa vuorovaikutusta paikalliseen kulttuuriin pidetään festivaalien tunnusmerkkeinä. Festivaalit ovat kohtauspaikkoja, missä ulkomailta saapuneet taiteilijavieraat voivat tavata kollegoitaan, paikallisia taiteilijoita ja tutustua paikalliseen kulttuuriin sekä altistua uusille vaikutteille. Festivaalit esittelevät kattavan ohjelmistonsa ja yleisö luo sen erityisen festivaalitunnelman. (Silvanto 2007, 12–14.) Parhaimmillaan festivaalit ovat hetkellisiä uutuuksien tuojia, mutta samalla myös pysyviä instituutioita (Mäenpää 2005, 184). Festivaalit nähdään myös elinkeinoelämän ja alueen vetovoimaisuuden lisääjinä, johon turismi ja matkailu yhdistetään usein alueiden kehittämistyössä (Kainulainen 2005, 67).

Festivaalien luonteesta välittyy selkeästi positiivinen ja innostunut tekemisen palo. Järjestelyt vaativat tekijöiltään paljon, sillä lyhyessä ajassa festivaalit tarjoavat suuren määrän tapahtumia. (Sara Kuusi 2005, 17.) Sara Kuusen (2005, 17) mukaan festivaalit elävät sykleittäin. Tällöin mielestäni myös työnteko tapahtuu sykleittäin. Festivaaliorganisaatiossa saattaa työskennellä ympärivuotisesti vain yhdestä viiteen työntekijää. Kuitenkin festivaalin jo kolkuttaessa ovelle työntekijöiden määrä on kuin huomaamatta kasvanut huomasti. (Sara Kuusi 2005, 17). Esimerkiksi Teatterikesässä työntekijöiden määrä voi kasvaa jopa monen kymmenkertaiseksi määräaikaistyöntekijöillä, työharjoittelijoilla ja vapaaehtoistyöntekijöillä. Vapaaehtoistyöntekijät ovat erottamaton osa festivaalia ja myös niiden elinehto (Sara Kuusi 2005, 17). Tämä johtuu usein siitä, että festivaalien talous on hyvin tiukka.

Tuottaja on päivän sana ja ammattikunta, joka kasvaa nopeasti ja valtaa kulttuurin kenttää. Tuottajaprofiileja on niin paljon erilaisia kuin on tapahtumiakin ja sama pätee myös festivaalituotantoon. Katri Halonen artikkelissaan *Yleismies Jantusista festarispecialisteiksi* (2005, 144–149) pyrkii määrittelemään festivaalituottajan toimenkuvaa tekemänsä kyselyn avulla. Yleisesti määriteltynä tuottajia pidetään moniosaajina ja yleisorganisaattoreina, joilla on myös jokin muun alan vahvuusalue. Tuottajat yleisorganisoinnin lisäksi toimivat sponsoreiden hankkijoina, markkinointi- ja taloushallinto tehtävissä, laativat aikataulut ja vastaavat koko projektin tuotannosta ideasta päätökseen. Tuottajien profiileissa on hyvin suuria eroja ja jokainen määrittelee työtään monien näkökulmien ja ammatillisen osaamisen kautta. Tuottajan määrittelyn näkökulmia on viisi: *kulttuurisisältö* (esim. tanssi tai teatteri),

ammattiosaaminen (markkinointi tai taloushallinto), *toimintasektori* (julkinen tai yksityinen), *kohderyhmä ja menetelmä* (lapset tai työpajat) ja *rajapinnalla toimiminen* (matkailu tai sosiaali- ja terveysala). Esimerkiksi kulttuurisisällön mukaan tuottajaa voi kutsua esimerkiksi teatterituottajiksi tai tanssituottajiksi, jolloin tuottajan on hallittava oikea termistö ja kontaktiverkosto. Erityisesti sisällön luomisprosessitehtävissä taidesektorin asiantuntemusta pidetään tärkeänä. Kohderyhmän ja menetelmän mukaan luokiteltaessa tuottaja on tapahtuman kohderyhmän asiantuntija ja on paljon vuorovaikutuksessa kyseiseen kohderyhmään. Yksinkertaisimmillaan festivaalituottajan työn voi siis määritellä tapahtuman ja työn sisällön mukaan. Tuottajan on osattava lutvia läpi yllättävän ja joskus arvaamattomankin festivaalin tarpeiden mukaan ja tasapainoteltava kaikilla mainituilla viidellä näkökulmalla. Tuottaja on festivaalinsa näköinen.

3 TAMPEREEN TEATTERIKESÄ

Tampereen Teatterikesä on Pohjoismaiden suurin, vanhin ja arvostetuin ammattiteatterifestivaali. Teatterikesä on viikon kestävä festivaali, joka esittelee vuosittain aina elokuun alussa korkeatasoista, ajankohtaista ja puhuttavaa kansainvälistä ja kotimaista teatteria. (Teatterikesä lyhyesti 2010a.) Suomen festivaalien joukossa Tampereen Teatterikesä on Suomen katsojamäärältään kuudenneksi suurin (Finland Festivals 2009).

Teatterikesä on sitoutumaton rekisteröity yhdistys; voittoa tavoittelematon festivaali, joka perustettiin vuonna 1968 tamperelaisten teattereiden ja Tampereen kaupungin aloitteesta. Sen jäsenistöön kuuluu noin 20 yhdistystä, teatteria ja muita tahoja mm. Tampereen Kaupunki, Tampereen Yliopisto, Suomen Näyttelijäliitto ry, Teatteri Telakka, Tampereen Työväen Teatteri ja Oy Yleisradio Ab. Festivaalin hallitukseen kuuluu 11 jäsentä. (Miettinen-Kopsa & Parviainen 2010.)

Teatterikesä kattaa omilla tuotoillaan lähes 40 % toiminnastaan. Lisäksi se saa taloudellista tukea mm. Opetusministeriöltä ja Tampereen kaupungilta sekä eri rahastoilta. Teatterikesä saa myös tukea useilta yritysyhteistyökumppaneilta. Festivaali on Finland Festivals-ketjun, Teatterin tiedotuskeskuksen (Tinfo) ja I.E.T.M:n (Informal European Theatre Meeting) jäsen. Ympärivuotisesti Teatterikesä

työllistää kolme työntekijää, toiminnanjohtajan, hallintosihteerin sekä tiedottajan. Eri ohjelmakokonaisuuksien tuottajia festivaali palkkaa viisi määräaikaisiksi, kevät ja kesä -ajaksi. Lisäksi määräaikaisessa työsuhteessa toimivat kansainvälisyyssihteerit sekä lipunmyynnin vastaava. Vuosittain opiskelijaharjoittelijoita yhdistyksessä työskentelee noin kuusi tuotannon ja tiedotuksen assistenttien tehtävissä. Lisäksi työmarkkinatuella työllistyy kolme henkilöä. (Miettinen-Kopsa & Parviainen 2010.)

Teatterikesän ohjelmistoon kuuluu viisi ohjelmakokonaisuutta: Pääohjelmisto, Ohjelmatelta, Tapahtumien Yö, Encorebaana ja Off Tampere. Näiden ohjelmakokonaisuuksien lisäksi Teatterikesässä järjestetään teatterialan koulutuksia, seminaareja, keskusteluja, työpajoja ja tapaamisia.

Pääohjelmiston valitsee Teatterikesän taiteellinen johtoryhmä sekä toiminnanjohtaja. Pääohjelmisto koostuu vuosittain noin kolmestakymmenestä kotimaisesta ja kansainvälisestä ryhmästä ja valtaa esityksillään Tampereen isot teatterilavat.

Ohjelmatelta on A-oikeuksin varustettu telttä, joka nousee joka vuosi Tampereen keskustorille viideksi päiväksi. Sen ohjelmistoon kuuluu nimekkäiden suomalaisten taiteilijoiden teatteri- ja musiikkiesityksiä.

Tapahtumien Yö on torstaipäivänä festivaaliviikolla järjestettävä kattava poikkitaiteellinen ja karnevalistinen tapahtuma. Tapahtumien Yö järjestetään yhteistyössä Tamperelaisen yhdistysten, liikkeiden, seurakunnan ja kaupungin kanssa.

Klubifestivaali Encorebaana on yleisölle ilmainen neljän päivän tapahtuma, joka tuo iltaohjelmaa Teatterikesän yhteistyöravintoloihin ja klubeihin. Encorebaana järjestetään yhteistyössä Pirkanmaan Osuuskaupan ravintoloiden ja Sokos Hotels Tampereen kanssa. (Teatterikesä lyhyesti 2010a.)

3.1 Off Tampere, kerrankin keskipisteenä

Off Tampere on Tampereen Teatterikesän oheisfestivaali, joka on avoin kaikille omalla kustannuksellaan esiintymään haluaville teatteritaiteen harrastajille ja ammattilaisille. Off Tampere on järjestetty vuodesta 1991 asti. Vuosittain Off Tampereeseen ilmoittautuu noin 30 ryhmää ja esityksiä nähdään hieman alle 100.

Mukana on teatteria, sirkusta, burlesqueta, tanssia, stand uppia, improvisaatiota sekä perinteistä kesäteatteria. Vuonna 2010 Off Tampereeseen osallistui 31 ryhmää ja 25 esityspaikalla nähtiin 38 tuotantoa, joista yhteensä 95 esitystä. Katsojia kertyi 14 008, mikä on kuudesosa koko Teatterikesän katsojamäärästä, joka oli 86 831 (Tampereen Teatterikesä 2010b).

Off Tampere sai alkunsa Edinburgh Festival Fringen innoittamana. Edinburgh Festival Fringe on jättimäinen kolme viikkoa kestävä kaupunkifestivaali, johon esiintyvät taiteilijat osallistuvat omalla kustannuksellaan ja matkaavat Edinburghiin ympäri maailmaa. Edinburgh Fringen sanotaan olevan maailman suurin taidefestivaali. Vuonna 2010 Fringe Festivaaleilla oli esiintyviä ryhmiä 2 453, yksittäisiä esityksiä 40 254 ja esityspaikkoja 259. (Edinburgh Festival Fringe 2010b.)

Off Tampereeseen pääsee mukaan samalla käytännöllä kuin Festival Fringessäkin eli täyttämällä ilmoittautumislomakkeen ja maksamalla osallistumismaksun. Kaikki halukkaat pääsevät mukaan, eikä esityksiä karsita eikä arvoteta. Ilmoittautumismaksun lisäksi ryhmät/esiintyjät kustantavat itse esityksensä tuotannon järjestelyt, esitystilat, majoituksen ja markkinoinnin.

Ilmoittautumismaksua (140,30€) vastaan Teatterikesä tarjoaa lippuvarauspalvelun, tuotannollisia neuvoja, apua esityspaikan ja majoituksen löytämiseksi ja mainonnan Teatterikesän viestimissä. Mainontaan kuuluu:

- Esityksen tiedot Teatterikesän ohjelmalehdessä Tabloidissa, jossa esitellään kaikki Teatterikesän ohjelmistot (painos 149 000, jakelu Aamulehden Valo-liitteen välissä). Sisältää yhden kuvan (jos tilaa riittää), lyhyen esittelytekstin n. 300 merkkiä sekä informaation esityspaikoista ja ajoista jokaisesta esityksestä.
- Esityksen tiedot Teatterikesän Internet-sivuilla. Sisältää informaation esityspaikoista ja ajoista sekä kuvan
- Katustandy Tampereen keskustaan ja seinätaulut Teatterikesän toimiston, Kulttuurikeskus Tullikamarin portaikkoon
- Englannin kielinen materiaali kansainvälisille festivaalivieraille

Jos ryhmä tuntee tarvitsevänsä lisämarkkinointia, Teatterikesä tarjoaa myös lisämaksua (80,00€) vastaan Off Tampereen ryhmille Off Tampereen lehti-

ilmoituksen paikallisessa ilmaisjakelulehdessä Tamperelaisessa.

3.1.1 Off-tuotannon aikataulu

Off Tampereen tuotannon ymmärtämiseksi esittelen ohjelmakokonaisuuden tuotannon suurpiirteisen aikataulutuksen, siihen liittyvät prosessit ja Off Tampere-tuottajan työnmääritelmän.

Toukokuu

- Ilmoittautumislomake lisätään Teatterikesän internetsivuille ja ilmoittautuminen Off Tampereeseen voi alkaa. Ilmoittautuminen on auki toukokuun loppuun saakka. Ryhmät voivat ilmoittautua myös sähköpostitse tai täyttämällä paperisen ilmoittautumislomakkeen. Ilmoittautumislomakkeessa kysytään mm. ryhmän nimi, esityksen nimi, esityksen kellon aika ja päivät, ohjaaja, käsikirjoittaja, yhteyshenkilön yhteystiedot, lipunmyyntitiedot, esityspaikka sekä esityksen kesto ja väliaika.
- Aikaisemmin osallistuneille ryhmille lähetetään sähköpostitse muistutus Off Tampereen ilmoittautumisen alkamisesta
- Off:n osallistuvat ryhmät voivat kysyä tuotannon neuvoja ja vinkkejä koko kesän ajan. Varsinkin toukokuussa ryhmät tarvitsevat paljon apua esityspaikan ja majoituksen löytämiseksi.

Kesäkuu

- Ryhmät lähettävät aineistonsa markkinointia varten (valokuvia, puffin, kritiikkejä), joista kootaan esittelyt Internet-sivuille ja ohjelmalehteen
- Off Tampereen osuus kaikessa markkinointimateriaaleissa (Tabloid-lehti, mainos Tamperelaisessa, katustandyt ja juliste) suunnitellaan ja kootaan yhteistyössä taittajan kanssa
- Esitykset, jotka soveltuvat kansainvälisille vieraille käännetään englanniksi. Aineistosta kootaan paketti festivaalivieraille sekä julkaistaan nettisivuilla.

Heinäkuu

- Heinäkuun alussa julkistetaan Off Tampereen, Encorebaanan, muun ohjelmiston ja Tapahtumien yön ohjelmistot. Teatterikesän Internet-sivut aukeavat kokonaisuudessaan ja Tabloid-lehti julkaistaan
- Off Tampereen lippuvaraus aukeaa. Yleisö voi varata Off Tampereen esitysten lippuja Teatterikesän toimistolta tai puhelimitse. Lippuvarauspalvelu Teatterikesän puolelta on esiintyjille vapaaehtoinen
- Tabloid-lehti, lasku ja infokirje festivaaliviikon tapahtumista ja aikatauluista lähetetään osallistuville ryhmille
- Teatterikesän isot ohjelmistojulisteet ripustetaan näkyville
- Heinäkuun lopulla ilmestyy Off Tampereen lehtimainos Tamperelaisessa ja katustandyt viedään keskustaan.

Elokuu

- Festivaali käynnistyy elokuun ensimmäisenä maanantaina ja loppuu sunnuntaina
- Off Tampereen lippuvaraukset ilmoitetaan ryhmille festivaaliviikolla aina tuntia ennen esityksen alkua tai sovittuna ajankohtana
- Off Tampereen katsojamäärät kerätään lopputilastoja varten
- Off-ryhmät täyttävät palautelomakkeen Off Tampereen tuotannon järjestelyistä ja ohjelmakokonaisuuden toimivuudesta
- Festivaali on ohi, kiitos osallistujille!

Hyvin moni saattaisi kuvailla teatterifestivaalituottajan työtä juuri teatterituottajantyöksi. Riku Oksmanin (2002, 4) mukaan teatterituottaja on tekemisissä kaikkien teatterituotannon eri osa-alueiden kanssa ja on mukana myös sisällöllisissä ratkaisuissa. Tällaisia osa-alueita voivat olla esimerkiksi pienessä teatterissa näytelmän taiteelliseen suunnitteluun osallistuminen, henkilökunnan rekrytointi, markkinointi ja yhteistyö ohjaajan kanssa.

Vaikka Tampereen Teatterikesä on teatterifestivaali, ei Off Tampere-ohjelmakokonaisuuden tuottajan työtä voi kutsua teatterituottajan työksi. Kyseisen ohjelmakokonaisuuden tuotantoon ei välttämättä tarvita teatterituottajan

ominaisuuksia, sillä Off Tampereen tuottaja ei tuota teattereiden näytelmiä. Kuitenkin teatterituotannon ymmärtäminen helpottaa Off Tampereen tuotannossa työskentelyä.

Off Tampereen tuottajan työtä voisi ennemminkin verrata asiantuntijatuottajatyyppiin. Sisällöllisesti asiantuntijatuottajan työssä tuotannoissa korostuu nimenomaan asiakasnäkökulma. Asiakkaiden tarpeisiin asiantuntijatuottajan tulee osata vastata, johon tarvitaan laaja-alaista näkemystä ja kokemusta. Myöskään asiantuntijatuottaja ei ole mukana projekteissa kuin tarpeen mukaan ja hänellä ei ole vahvaa sitoutumista projekteihin. (Oksman 2002, 38–39, 45.) Samat asiat pätevät Off Tampereen tuotantoon. Jokaisella ryhmällä on oma esityksensä, johon tuottaja ei pysty sitoutumaan. Off Tampereen tuottaja palvelee ryhmää eli asiakasta mahdollisimman hyvin tuotannon neuvoin ja Off Tampereen osallistumismaksuun kuuluvien palveluin. Off Tampereen tuottaja kokoaa monista osasista koostuvan ohjelmakokonaisuuden virheettömäksi ja toimivaksi kokonaisuudeksi.

4 TOIMINTATUTKIMUS TAPAHTUMAN KEHITTÄMISEN VÄLINEENÄ

Toimintatutkimuksessa pyritään käytännötoiminnan ja teoreettisen tutkimuksen vuorovaikutukseen, jonka tarkoituksena on asioiden muuttaminen ja kehittäminen entistä paremmaksi (Aaltola & Syrjälä 1999, 13). Tutkimuksen kehittäminen mahdollisimman lähellä käytäntöä on toimintatutkimuksen tekijälle tärkeintä. Tarkoituksena on toiminnan aktivoiminen ja pyrkimys kehittää sitä omalla panoksellaan työyhteisön jäsenenä. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 40.) Toimintatutkimuksen kohde on yleensä hallittavan suuruinen, kiinteänä toimintaansa jatkava mm. organisaatio, koulu tai sairaala, jonka yhteisön jäsenet on tarkoitus vetää mukaan osallistumaan tutkivaan rooliin. Ideaalein tavoite on itse toiminnan ja toiminnan tutkimisen sulauttaminen yhteen. Toimintatutkimusta ei voi kutsua toimintatutkimukseksi, jos kohderyhmä ei osallistu aktiivisesti kehittämistoimintaa ja tutkimiseen. (Vilkka 2006, 46–48).

Toimintatutkimus nähdään usein itsereflektiivisenä kehänä, koska sanotaan, että toiminnan kehittäminen ei pääty koskaan, vaan se on jatkuva prosessi kuin vaihe vaihetta seuraava spiraali. Spiraalissa toiminta, havainnointi, reflektointi ja uudelleen suunnittelu kulkevat toistensa lomassa niin lähekkäin ettei toiminnan edetessä voida

välttämättä erottaa näitä prosessin eri vaiheita. Toimintatutkimuksen keskeisin piirre onkin pyrkiä reflektiiviseen ajatteluun. Reflektiivisyydellä tarkoitetaan itsensä etäännyttämistä tutkinnan kohteesta, jolloin näkee toiminnan uudesta näkökulmasta. (Heikkinen & Jyrkämä 1999, 18, 36–38.) Hanna Vilkan (2006, 76–77) mukaan toimintatutkimus vaatii tutkijalta erittäin vastuullista roolia, sillä toimintaa muutettaessa toimintatutkimuksen tekeminen vaatii kehittämismenetelmien hallintaa ja asiantuntevaa tutkimusotetta. Toimintatutkimuksen tekeminen on myös ajallisesti vaativaa, koska tutkimus edellyttää pitkäaikaista havainnointia, haastattelujen ja materiaalin keräämistä. Toimintatutkimus edellyttää myös aktiivista toimintaa tutkimuskohteessa sekä tutkimuskohteen kielen, ajattelun ja toimintatapojen opettelua.

Toimintatutkimus kuuluu varsin isona osana opinnäytetyöni teoriapohjaa, joten seuraa se siksi tunnollisesti koko matkan kehittämisprosessin teoriaosuudessa. Kehittämisprosessiin kuuluu tutkimusaineiston keräystavat, suunnitteluvaihe, toteutus ja arviointi. Peilaan siis aineistollani koko ajan toimintatutkimuksen teoriaan.

4.1 Tutkimusaineiston koontia

Koska, kyse on laadullisesta tutkimuksesta voi tutkimusaineistoa kerätä kaikilla sen luonteeseen sopivilla aineistonkeruumenetelmillä. Nämä menetelmät ovat kysely, haastattelu, havainnointi ja dokumenttien käyttö. (Hirsjärvi et al. 2009, 191–192.) Siis kaikkea ihmisen tuottamaa materiaalia voi käyttää laadullisen tutkimuksen tutkimusaineistona (Vilka 2005, 100).

Varsinkin työelämän tutkimushankkeissa on mielekkäintä kerätä aineistoa ryhmähaastattelulla, jota voi myös kutsua täsmäryhmähaastatteluksi. Ryhmähaastattelu mahdollistaa yhteisten toimintatapojen ja keskustelun luomisen. Ryhmälle usein asetetaan tavoite, joka voi olla esimerkiksi asenteiden paljastaminen tai toiminnan kehittäminen. (Vilka 2005, 102.) Ryhmähaastatteluun voi valita vähintään kaksi haastateltavaa. Haastattelija kysyy kysymykset, mutta antaa sen jälkeen vuoron haastateltaville yhdessä keskustella. Tarkoituksena on saada aikaan paljon keskustelua ja mielipiteitä. (Ruusuvuori & Tiitula 2005, 224.) Tässä haastattelijan rooli on ennemminkin jakaa puheenvuoroja, muttei osallistua keskusteluun (Vilka 2005, 104).

Teatterikesän henkilöstöä haastatellessani teemana oli pääasiassa Off Tampereen toimintaidean ja sen kehittämistarpeiden selvittäminen. Päätin käyttää menetelmänä juuri ryhmähaastattelua, sillä haastatteluun osallistui Teatterikesän toiminnanjohtaja sekä silloinen Off Tampereen ja Encorebaana klubifestivaalin tuotantosuunnittelija. Yhteensä kaksi tuntia kestävä haastattelun aikana saatiin aikaan paljon keskustelua ja ideoita Off Tampereen kehittämiseksi. Haastattelu toteutettiin joulukuussa 2009. Haastattelua varten oli haastattelun teemat ja kysymykset muotoiltu tarkasti etukäteen. Käytin siis haastattelumenetelmänä myös teemahaastattelua.

Yksi yleisimmistä haastattelumuodoista on teemahaastattelu, jota kutsutaan myös puolistrukturoiduksihaastatteluksi, jota rakentaessa ajatuksena on poimia tutkimusongelman keskeiset aiheet tai teemat. Haastattelukysymysten muotoilu oli täten vapaampaa ja avoimempaa ennen haastattelua ja haastattelutilanteessa. Teemahaastattelu on hyvin erilainen verrattuna esimerkiksi strukturoituun eli lomakehaastatteluun, jonka kysymysten muoto ja esittämisjärjestys on ennalta tarkasti harkittu. (Vilka 2005, 101–102.) Strukturoidussa haastattelussa haastattelutilanteessa minimoidaan haastattelijan vaikutus vastauksiin, sillä haastattelijan tehdyt lisäkysymykset voidaan pitää johdattelevina (Ruusuvuori & Tiitula 2005, 52).

Teatterikesän henkilöstön haastattelun kautta rakensin kyselyn Off Tampereeseen osallistuneille teatteriryhmille, jotka lähetin sähköpostitse alkukevällä 2010. Suurimman osan kyselyistä haastattelin puhelimitse, jolloin kysymyksiä oli mahdollista selittää paremmin haastateltaville. Sähköpostikysely oli tehty strukturoidusti, jotta jokainen kysymys ymmärretään ja siihen saadaan toivottu vastaus. Kyselyn päätarkoituksena oli saada mielipiteitä sekä vahvistusta Teatterikesän henkilöstön haastattelun kautta ilmenneille kehityssuunnille.

Teemahaastattelulla ja ryhmähaastattelulla tehty haastattelu mahdollistaa emansipatorisuuden työelämän tutkimushankkeissa, mikä on oiva keino saada kokoon hyvä haastatteluaineisto. Emansipatorisuus tarkoittaa tutkimuksen lisäävän tutkittavien ymmärrystä asiasta ja vaikuttaa myönteisesti tutkittavien ajattelu- ja toimintatapoihin tutkittavasta asiasta. Emansipatorisuus haastattelussa on paras haastateltavien motivointi keino, sillä haastattelusta jää intuitiivinen tunne, että tutkittavan asian ymmärrys on lisääntynyt. Tällaisen yhteisen ymmärryksen mahdollistaminen haastattelutilanteessa vie aikaa ja usein edellyttää tarkkaan harkittua

teemaa tai haastattelukerran on kestävä kauemmin kuin yhden tunnin. (Vilkkä 2005, 103.) Uudistusta on helpompi lähteä ajamaan eteenpäin, kun haastateltava tahoo ymmärtää kehittämisen lähtökohdat ja suunnan. Juuri siksi emansipatorisuus onnistui Teatterikesän haastattelussa. Toiminnanjohtaja ja tuotantosuunnittelija olivat jo hyvin tietoisia ja motivoituneita kehittämään toimintaa. Myös haastattelun pitkä kesto ja keskustelun mahdollistuminen ryhmähaastattelussa olivat omiaan tuomaan uusia ideoita ja mielipiteitä projektista.

Kuten kappaleen alussa käy ilmi myös havainnointi on yksi laadullisen tutkimuksen aineistonkeruumuodoista. Havainnointi voi tapahtua esimerkiksi *osallistuvalla havainnoinnilla* tai tarkkailemalla ihmisten toimintaa tilanteissa. Myös ihmisten tuottamat kuvat ja tekstit soveltuvat havainnointiaineistoksi. (Vilkkä 2005, 120, 122.) Teorian käytöllä on tärkeä rooli havainnoinnissa, sillä sen avulla voidaan suunnata tutkijan huomio uusiin näkökulmiin ja avartaa toiminnan tarkastelua. Tutkimuksessa on myös tärkeää rajata tutkimusaineistoa tietyin metodein, jotta havaintojen määrä pysyy hallittuna, esimerkiksi kohdistamalla havainnot tietoisesti ennalta valittuihin tutkimuskohteisiin. Tästä voidaan todeta, että havaintojen tuottaminen tutkimuksessa on tietoisia ja eroaa näin esimerkiksi arkihavainnoista. (Vilkkä 2006, 79–80.)

Tässä opinnäytetyössä tärkein havainnoinnin tapa on *aktivoiva osallistuva havainnointi*, jota Vilkkä *Tutki ja Havainnoi* -teoksessaan (2006, 37, 45–46) kutsuu juuri toimintatutkimukseksi. Ja kuten jo aiemmin tekstissäni ilmenee, toimintatutkimus edellyttää tutkijan pääsyä sisälle tutkittavaan ympäristöön/yhteisöön. Tutkija osallistuu tutkimuskohteensa toimintaan, pyrkii ymmärtämään yhteisöä sekä samalla muuttamaan tutkimuskohdetta. Siksi havainnointi on yksi olennaisimmista osista toimintatutkimuksessa. Olennaisinta on, että aktivoiva osallistuva havainnointi toteutetaan muutoksen tilassa. Aktivoiva osallistuva havainnoija kerää tutkimusaineistoaan tilannekeskeisesti, aktiivisesti vaikuttamalla sekä pyrkimällä muutokseen.

Teatterikesän työyhteisön ja Off Tampereen toimintatapojen tunteminen entuudestaan ja viimeinen erikoistumisharjoitteluni Off Tampereen tuotantosihteerinä mahdollisti edellä mainitun aktivoivan osallistuvan havainnoinnin. Kehittämistyötä oli helppo jatkaa, sillä se oli saanut ensisysäyksensä organisaation sisällä ennen kuin edes aloitin

luovan toimialan harjoitteluni Teatterikesässä. Siksi koko organisaatio oli valmis muutokseen ja osallistui aktiivisesti kehittämisprosessiin.

Haastatteluiden teemojen ja asiakokonaisuuksien myötä havainnointi rajautui Off Tampereen imagon nostattamiseen, mainontaan ja markkinointiin sekä osallistuvien ryhmien parempaan huomioimiseen. Havainnointia jatkoin itse työssä Off Tampereen tuottajana ja samalla sen vastaavana kehittäjänä sekä tapahtuman jälkeen arvioidessa tuloksia. Toiminnan kautta havainnoiminen mahdollisti tulkitsemaan kehityskohteiden toimivuutta käytännössä. Tällöin myös uudet kehityssuunnat ja tarpeet löytyivät seuraaville vuosille. Myös eräänlainen havainnointimatka Edinburgh Festival Fringelle elokuussa 2010 toi uusia ideoita, kuinka Off Tamperetta kehittää tulevina vuosina.

4.2 Ideointi, suunnittelu ja toteutus

Tapahtuman, toiminnan tai organisaation kehittämiseen liittyy usein hyvin voimakkaasti strategia. Kostamo kirjassaan *Strateginen ajattelu: Selviydy tietoyhteiskunnassa* (1999, 22, 87) korostaa strategiaa selviytymisen ja menestyksen toimintamallina. Strategian perustarkoituksena on jatkuvuuden varmistaminen ja menestyminen muuttuvissa olosuhteissa. Strategia on kuin palapeli, joka auttaa toiminnan hahmottamisessa ja suunnittelussa. Keskeisintä on kokonaiskuvan tarkastelu ja tilanneanalyysi, joka tulisi tehdä aina strategiatyön alussa. Tarkoituksena on käydä strategiaa vain yleisesti läpi ja tuoda vain sen oleellisia ajatuksia esille, sillä strategia on hyvin laaja käsite.

McDonnellin ym. (1999, 58 & 60.) mukaan huolellisen etukäteissuunnittelun merkitystä onnistuneen tapahtuman luomisessa ei voi ylikorostaa. Onnistunut suunnittelu mahdollistaa organisaation pysyvän kilpailukykyisenä. On huomattu, että yritykset, jotka huomioivat tulevaisuuden, tuottavat tarkoituksellisia suunnitelmia ja toteuttavat niitä, menestyvät hyvinä aikoina ja selviytyvät huonoista ajoista. Kauhanen ym. (2002, 35) toivat esille hyödyllisen toimintaideamallin, jonka avulla tuotetaan onnistunut tapahtuma. Mallia Kauhanen ym. käyttää varsinkin tapahtumien ideoinnissa. Mielestäni kyseistä mallia voisi hyvin soveltaa myös tapahtuman kehittämisen ideoinnissa, suunnittelussa ja nimenomaan strategian kokonaiskuvan

tarkastelussa. Toimintaidea koostuu seitsemästä erillisestä asiaryhmästä, jotka voi ilmaista myös kysymyksillä:

Miksi? – Tapahtuman tavoite

Mitä? – Tapahtuman sisältö eli tuote/palvelu

Missä? – Tapahtumapaikka

Milloin? – Ajankohta

Kenelle? – Asiakas eli kohderyhmä

Miten? – Järjestävän yhteisön tapa toimia (resurssit + organisaatio)

Mielikuva? – Järjestävän yhteisön ja kumppaneiden imago

Toimintaidean määrittely auttaa tutkijaa selvittämään toiminnan etiikan, tiedostamaan tapahtuman toimintatavat ja tavoitteet. Vahvistaakseni käsitystäni, Aaltosen ja Syrjälän (1999, 20–22) mukaan toimintatutkimuksessa organisaation kehittäminen edellyttää tutkittavan yhteisön ja rakenteen tarkkaa tuntemusta, sillä organisaation kehittäminen muuttaa toimintakäytänteitä. Kauhanen ym. (2002, 48–49) ja Kostamo (2000, 79) huomauttavat, että myös muut tapahtumaan liittyvät tahot kuten yleisö, yhteistyökumppanit ja sidosryhmät sekä organisaation oma henkilöstö tulisi huomioida tapahtumaa suunniteltaessa. Huomioonottaminen tarkoittaa itsensä sijoittamista kunkin tapahtumaan sidoksissa olevan tahon asemaan ja löytää kunkin ryhmän kannalta kohteet, jotka edesauttavat onnistuneen tapahtuman toteuttamisen. Aaltola ja Syrjälä (1999, 20–22.) muistuttavat, että ilman eri tahojen huomioon ottoa muutoksesta ei ole hyötyä ja sitä vastustetaan. Siksi toimintatutkimuksessa painotetaan kriittisen teorian ja arvojen tärkeyttä ja nimenomaan keskustelu mielletään kehittämisen perustaksi. Näin tasa-arvo ja oikeudenmukaisuus säilyvät. Eli, mitä paremmin keskustelussa huomioidaan eri näkökulmia päästään parhaiten lopputulokseen, joka tyydyttää kaikkia.

Tampereen Teatterikesän toiminnanjohtajan ja tuottajan haastattelussa käytin pohjana edellä mainittua toimintaideamallia, johon yhdistin myös SWOT-analyysin. Tämä yhdistelmä auttoi saamaan kokonaisvaltaisen kuvan Off Tampere ohjelmakokonaisuudesta ja sen kehittämistarpeista Teatterikesän näkökulmasta.

Pelkällä toimintatapojen ja tavoitteiden selvittämisellä ei päästä pitkälle tapahtuman kehittämisessä. Vanha ja paljon käytetty SWOT-analyysi on luotettava työkalu, joka

auttaa tapahtuman kehittämisen ideoinnissa löytämään kaikkein kipeimmin kehittämistä kaipaavat tekijät (Kauhanen ym. 2002, 27). SWOT tulee englanninkielen sanoista strengths, weaknesses, opportunities ja threats. SWOT:n avulla analysoidaan organisaation sisäisiä vahvuuksia ja heikkouksia sekä ulkoisia eli ympäristön uhkia ja mahdollisuuksia. Sisäiset heikkoudet ja vahvuudet tarkoittavat esimerkiksi organisaation resurssien; taloudellisen tilanteen, henkilöstön, fyysisen sijainnin tarkkailua. Ulkoiset uhat ja mahdollisuudet voivat olla esimerkiksi kilpailu, tekniikan kehitys ja säätila. Huolellisesti täytetty SWOT paljastaa tapahtuman heikot ja vahvat puolet ja mahdollistaa huomioimaan tulevaisuuden uhat etukäteen ja sysää punnitsemaan vaihtoehtoja ongelmien välttämiseksi. (McDonnell ym. 1999, 62–63.) Myös Kostamo (2000, 23, 89–91) mainitsee kirjassaan SWOT-analyysin ja kertoo sen olevan strategian tarkastelun yksi keskeisimmistä käytänteistä ja joka on osa tilanneanalyysiä.

Strategian muodostamiseen on olemassa viitekehys, mikä selventää strategian kulkua ja vaiheita. Ensimmäinen (1) käsitelty vaihe oli *toiminnan perusteiden selvittäminen* esimerkiksi SWOT-analyysin ja toimintaideakysymysten avulla. Toinen (2) vaihe on *toiminnan suuntaaminen* eli muodostetaan käsitys minne ja mihin suuntaan ollaan menossa. Toiminnan suuntaamisen käsitteitä ovat mm. arvot, visio ja päämäärä. Näiden käsitteiden avulla mielletään tulevaisuuden halutun tilan kuva, aikarajat ja konkreettiset saavutukset. *Strategian kuvaus* on viitekehyksen kolmas (3) vaihe, johon kuuluu määritellä paikka eli pelikenttä, missä toiminta toteutetaan. Pelikenttä luo kuvan toiminnan suuntaa antavista välitavoitteista, kuten mitä asiaryhmiä erityisesti huomioidaan strategiaa muodostettaessa. Näin olennaisimmat asiat toiminnan menestymiselle on mukana. Strategian kuvauksessa mietitään tarkasti myös menestymisen ja selviytymisen mahdollistavat ideat sekä huomioidaan kriittiset menestystekijät, joiden on strategian toteutumisen kannalta ehdottomasti onnistuttava. (Kostamo 2000, 93–95, 102.) Viitekehyksen viimeiseen eli neljänteen (4) vaiheeseen eli *strategian toteutumiseen* päästään, kun toiminnan perusteet on selvitetty ja käsitys siitä, mihin suuntaan kehittämisellä ollaan menossa, on muodostunut. Jotta strategia toteutuisi, sisältyy siihen hankkeita tai erityistä huomiota vaativia toimintoja. Nämä toiminnot yksilöidään painopisteiksi ja asetetaan tärkeysjärjestykseen. Tämän jälkeen laaditaan aikataulu, jonka mukaisesti painopisteet toteutetaan ja päätetään kuka ne toteuttaa. Strategian toteutumiseen kuuluu myös toteutumisen seuranta, mitä

käsitellään seuraavassa luvussa 4.3. *Projektin arviointi*. (Kostamo 2000, 95–96, 112–113.)

Projektin/strategian toteutuksen tueksi voidaan laatia toteutussuunnitelma, jossa määritellään toteutuksen eri vaiheet ja aikataulutus. Toteutukseen kuuluu projektiryhmän muodostaminen, kokouksien pitäminen, projektin vaiheistus ja ositus, projektin aikataulutus ja tehtävien jako. Projektin toteutusta valvoo projektipäällikkö, joka pitää huolta aikatauluista ja seuraa taloutta. (Kauhanen ym. 2002, 50–51, 93–112.)

4.3 Projektin arviointi

Toimintatutkimuksessa reflektointi seuraa koko toiminnan kehittämisen ajan, jota voi myös tässä tapauksessa kutsua toiminnan arvioinniksi. McDonnell ym. (1999, 274–275) mukaan arviointi seuraa koko tapahtumatuottamisprosessin läpi, kriittisesti tarkkaillaan, mitataan ja seurataan tapahtuman kulkua ja lopputulosta. Tapahtumatuotantoprosessi on sykli, jossa tiedon analysoiminen mahdollistaa tietoisempien päätösten teon, tehokkaamman suunnittelun ja parantaa tapahtuman lopputuloksia. Arviointi tukee oppimista, jota käytetään hyväksi seuraavan tapahtuman suunnittelussa.

Vaikka arviointi/reflektointi kulkee mukana koko tapahtuman prosessin ajan, ei saa unohtaa loppuarvioinnin tärkeyttä. Projekti tapahtuman lopuksi pitää myös selkeästi päättää ja arvioida. Loppuarviointi on erittäin keskeinen vaihe, jossa arvioidaan mm. tapahtuman onnistuneisuutta sekä sen tasoa eli laatua, tapahtuman vaikutusta järjestävän organisaation imagoon ja mitä opittiin seuraavia tapahtumia varten. Arviointivaiheessa otetaan huomioon tapahtuman osanottajat esimerkiksi mielipidetiedustelun kautta. Tiedustelu voidaan tehdä kirjallisesti kyselynä tai henkilökohtaisena haastatteluna. Mielipidetiedustelu on hyvä pohja seuraavaa tapahtumaa järjestettäessä. Arviointiin kuuluu myös organisaation työntekijöiden välinen kritiikkipalaveri. Palaverissa käydään läpi tapahtuman kulku, onnistumiset ja epäonnistumiset. (Kauhanen ym. 2002, 125–126.)

Kritiikkipalaveria voi hyvin soveltaa toimintatutkimuksessa tärkeäksi oivallettuun keskusteluun. Keskeisimpiä teorioita on käyttää ihmisten kokemustietoa muutoksen

voimavarana ja työryhmän laajaa osallistumista keskusteluun. Johto ja henkilöstö voivat keskustelun kautta määritellä yhteisiä tavoitteita. Suoran vuorovaikutuksen ja näkemyserojen yhteisen puntaroinnin kautta on mahdollista saada aikaan realistisia ja kestäviä ratkaisuja. (Lahtonen 1999, 203–204.)

5 OFF TAMPEREEN KEHITTÄMINEN

Off Tampereen kehittämisprosessi oli aloitettu jo keväällä 2009, jolloin Off Tampereelle haettiin kehitysapurahaa, jota ei myönnetty. Kehittämistä tuotiin esille työharjoitteluni aikana kesällä 2009, josta sain idean tehdä opinnäytetyöni Off Tampereen kehittämisestä. Opinnäytetyöni aloitin jo elokuussa 2009 pienimuotoisen ideointi/suunnittelukokouksen myötä. Suunnittelukokoukseen osallistui Teatterikesän toiminnanjohtaja Hanna Rosendahl, tiedottaja Eevamaija Miettinen-Kopsa ja silloinen Off Tampereen ja Encorebaanan tuotantosuunnittelija Laura Valoma. Ideointi/suunnittelukokouksessa käytiin läpi Off Tampereen mahdollisuuksia ja kehittämisnäkökulmia sekä opinnäytetyöni tulevaa sisältöä.

Edellisen kappaleen teoriaosuudet ovat opinnäytetyöni runko, jota seuraamalla olen käynyt Off Tampereen koko kehittämisen vaiheet läpi. Kehittäminen vaati paljon eri tutkimusaineiston keruuta itse ohjelmakokonaisuudesta ja Teatterikesä organisaatiosta sekä Off Tampereen osallistuvista tahoista haastattelujen, keskustelujen, tapaamisten ja havaintojen kautta. Kehittäminen on myös vaatinut pitkäjänteistä suunnittelua tutkimusaineiston kokoamisen yhteydessä sekä itse toteutusvaiheessa havainnointi ja loppuarviointi.

Seuraavissa alaluvuissa tulen esittelemään yksityiskohtaisesti Teatterikesän haastattelun ja Off Tampereeseen osallistuvien ryhmien kyselyiden ja haastatteluiden tulokset. Haastatteluiden myötä valittiin kehittämistä vuonna 2010 vaativat kohteet sekä toimenpiteet kohteiden kehittämiseksi.

5.1 Off Tampereen toimintaidea

Off Tampereen toimintaidean ja sen ymmärtäminen Tampereen Teatterikesän yhtenä tärkeänä palapelin palana tuntui tarvitsevan vielä selvennystä. Päätin aivan

ensimmäisenä aloittaa Tampereen Teatterikesän toiminnanjohtajan Hanna Rosendahlin ja klubifestivaali Encorebaanan ja Off Tampereen silloisen tuotantosuunnittelijan Laura Valoman haastattelulla. Haastattelu pidettiin 13.12.2009 Teatterikesän toimistolla. Valitsin Laura Valoman haastateltavaksi, koska hän on toiminut Off Tampereen tuottajana jo vuodesta 2003. Laura Valomalla on selkeä kuva ja käsitys kyseisestä ohjelmakokonaisuudesta ja paljon kokemusta sen tuottamisesta. Hanna Rosendahlin valitsin haastateltavaksi, koska hän edustaa koko Teatterikesää. Häneltä oli mahdollisuus saada laajempi näkemys koko Teatterikesästä ja kuinka Off Tampere siihen linkittyy.

Haastattelun toteutin teemaryhmähaastatteluna. Tarkoitukseni oli miettiä tarkkaan haastattelukysymykset, jotta haastattelu sujuisi mahdollisimman sujuvasti. Myös keskustelun ja ideoinnin mahdollistaminen oli haastattelun tarkoituksena. Haastattelu oli kaksiosainen ja sen tarkoituksena oli selvittää Off -ohjelmakokonaisuuden toimintaidea eli tavoite, luonne, toimintatavat sekä mielikuva. Toimintaidean selvityksen jälkeen kehittämis ehdotuksia etsittiin SWOT-analyysin avulla. Näin toimintaidean ja SWOT-analyysin kautta saatiin selville Off Tampereen perimmäinen tarkoitus ja vastauksia kysymyksiin, miksi tapahtumaa halutaan kehittää, mitä siitä tulisi kehittää ja miten. Haastattelukysymykset löytyvät liitteestä (1).

5.1.1 Tavoite

Off Tampereen tavoite on tarjota kaikille teatterin ja taiteen harrastajille ja ammattilaisille mahdollisuuden esiintyä Teatterikesässä. Teatterikesän Pääohjelmiston, Ohjelmateltan ja Encorebaanan kapasiteetti on rajallinen, sillä näihin ohjelmistoihin esiintyjät valitaan, jolloin hyvin monia hyviä esityksiä jää ulkopuolelle. Hanna Rosendahlin mukaan Off Tampereen avulla saadaan juuri nuo hyvät esitykset ja pienet ryhmät mukaan ja repertuaari kasvaa. Off:n tavoitteena on siis tuoda vaihtoehtoinen, monipuolinen, värikäs ja ennakkoluuloton ohjelmisto festivaaleille. Tavoitteena on myös tarjota katsojille edullisempi teatteriesitysten hintakategoria verrattuna Pääohjelmistoon ja Ohjelmatelttaan.

Off Tampereen laaja ohjelmakokonaisuus tuo isoja katsojalukuja Teatterikesän lopputilastoihin, mikä mahdollistaa Teatterikesän sijoittumisen Suomen kuudeksi suurimmaksi festivaaliksi (Finland Festivals 2009).

5.1.2 Luonne

”Off tuo näkemystä ammattilaisuuden ulkopuolelta, koska sieltä monet pienet ryhmät ponnistavat, harrastelijapohjalta...teatterin monipuolisuus näkyy siinä” (Rosendahl & Valoma 2010).

Off Tampere tarjoaa monipuolisen kattauksen esityksiä, sillä Off:n saa osallistua jokainen halukas. Katsojille se tuo tuoretta, uutta, rohkeaa, yllättävää, luovaa ja poikkitaiteellista näkemystä teatterista. Teatterin lisäksi Off:ssa on myös tanssia, sirkusta, ulkoilmaesityksiä, performansseja, runojen luentaa, monologeja ja musiikkia. Tapahtumassa esiintyy pääasiassa pieniä teatteriryhmiä harrastelijoista ammattilaisiin Tampereelta ja muualta Pirkanmaan alueelta, kesäteattereita ja freelancereita. Esiintyjiä tulee myös muualta Suomesta ja ulkomailta.

Hanna Rosendahlin ja Laura Valoman mukaan ryhmät osallistuvat Off:n, koska pääsevät mukaan Teatterikesän markkinointiin, millä on hyvä näkyvyys. Myös Teatterikesän arvostus ja hyvä maine houkuttelevat esiintyjiä mukaan. Festivaalin ajoitus elokuun alkuun ja suuressa festivaalissa mukana olo on hyvä avaus syyskauteen. Se on myös hyvä teattereiden kesäkauden lopetus ja noste. Teatterikesässä käy paljon erilaisia katsojia, teatterin ammattilaisia, median edustajia ja teatterifestivaalien johtajia ja tuottajia, jolloin verkostoitumismahdollisuuksia on paljon. Myös festivaalifiilis houkuttelee mukaan.

5.1.3 Paikka ja kohderyhmä

Off levittäytyy tavan kulkijan keskuuteen, minkä ansiosta kukaan ei voi välttää näkemästä, että on Teatterikesäviikko, vaikka ei olisi ensimmäistäkään lippua hankittuna” (Rosendahl & Valoma 2010).

Off:n esitykset järjestetään kaikissa vapaissa tiloissa, mitä Pääohjelmistolta jää käyttämättä. Esityksiä nähdään kirjastoissa, pienissä teattereissa, puistojen lavoilla, kahviloissa ja ravintoloissa, ulkona kaduilla sekä lähikuntien kesäteattereissa.

Off:n esitykset ovat hintaluokaltaan 0-28 €, joten ne ovat edullisempia verrattuna Pääohjelmistoon ja Ohjelmateltaan. Edullisempi hintataso ja muutenkin nuorekas ohjelmisto, varmasti johtuen suuresta määrästä harrastajateattereita, houkuttelee festivaaleille paljon nuoria ja opiskelijoita. Off:n kohderyhmää on kuitenkin hankala

kategorisoida, sillä Off:n osallistuu niin laajamäärä toisistaan erilaisia esityksiä. Joukosta löytyy esityksiä niin vanhemmalle kuin nuoremmallekin väelle.

Teatterikesän painoilme ja Internet-sivut ovat dynaamiset ja nuorekkaat. Kuitenkaan ei ole mahdollista huomioida paremmin Off:n kohderyhmää markkinoinnissa ja Internet-sivuilla, koska ovat samaa linjaa koko Teatterikesän konseptin kanssa. Laura Valoman mukaan Off -esitysten kohderyhmiä on hankala huomioida, koska Off:n osallistutaan omakustanteisesti ja ryhmiä ja erilaisia produktioita on monia. Kuitenkin mahdollisuuksia voi löytyä esimerkiksi sosiaalisesta mediasta, jonka ulottuvuuksiin Teatterikesä on mainonnassaan vasta tutustumassa.

5.1.4 Toimintatavat

Off Tampereen resurssit ovat hyvin pienet. Off:n tuottaa yleensä palkaton työharjoittelija, joka toimii tuotantosuunnittelijan alaisuudessa. Off Tampere koordinoidaan ja organisoidaan Teatterikesän toimistosta käsin. Esiintyjille tarjotaan tuotannollista apua neuvomalla, ottamalla vastaan ryhmien ilmoittautumiset sekä hoitamalla ryhmien mainonta Teatterikesän markkinoinnin mukana. Ryhmät itse huolehtivat esityksensä tarvittavan muun markkinoinnin, esityksen tuotannon järjestelyt ja siihen liittyvät kustannukset.

Teatterikesälle Off Tampereesta on hyvin vähän riskejä, koska suurinosa riskeistä painottuu ryhmille itselleen. Esimerkiksi ryhmille suurin riski on esityksensä rahoitus, sillä kilpailu katsojista on suuri, koska tarjontaa yhden viikon aikana on paljon (350 tapahtumaa/7 pv). Ohjelmakokonaisuuden riski Teatterikesän puolelle on reklamaatiot, sillä kaikki ryhmät eivät aina tunne saaneensa rahoilleen vastiketta suuren osallistujamäärän vuoksi.

Off Tampereen tuotannonjärjestelyt ovat riskialttiita, sillä Off:n tuottaa aina palkaton työharjoittelija. Tuottajan vaihtuminen joka vuosi on raskasta ohjelmakokonaisuudelle, sillä samat virheet toistuvat ja ohjelmakokonaisuutta on näin hankala kehittää eteenpäin. Aina on myös pelko työharjoittelijoiden puutteesta, mistä saada tuottaja Off:lle, jos palkatonta työharjoittelijaa ei löydy.

5.1.5 Imago ja visio

"Ilman Off Tampere ohjelmakokonaisuutta Teatterikesä olisi vain torso"
(Rosendahl & Valoma 2010).

Off Tampere on tärkeä osa Teatterikesää. Se omaa laajimman skaalan ja omalaatuisimmat esitykset, se on Teatterikesän kattavin ohjelmakokonaisuus. Off on monipuolinen, joka kattaa joka kesä kaiken teatteritaiteeseen liittyvän. Off nähdään myös rohkeana, ennakkoluulottomana ja värikkäänä ohjelmakokonaisuutena ja sen hintataso on edullinen. Se tuo nuorta energiaa festivaaleille sekä vimmaista ja intohimoista heittäytymistä teatteriin.

Merkittävänä visiona Laura Valoma ja Hanna Rosendahl näkevät Off Tampereen aseman vahvistamisen ja vankentamisen Teatterikesän ohjelmakokonaisuutena. Monipuolisuutta pidetään Off:n vahvuutena, joten se halutaan säilyttää ja tuoda enemmän esille. Visiona on myös pitää Off Tampere helposti lähestyttävä niin katsojilta kuin osallistuvilta ryhmiltä. Off:n halutaan myös lisää harrastelijoita, puoliammattilaisryhmiä ja mielenkiintoisia uusia tulokkaita.

5.1.6 Off Tampereen SWOT-analyysi

Haastattelun lopuksi teimme SWOT-analyysin, josta nousi paljon mielenkiintoisia kohteita, joita kehittää kesällä 2010 ja myöhemmin tulevaisuudessa. Muutamia kohteita kokosin myös ensimmäisestä haastatteluosioista, josta nousi hyvin esille Off Tampereen vahvuuksia, heikkouksia, mahdollisuuksia ja uhkia.

Vahvuudet	Heikkoudet
<ul style="list-style-type: none"> - Helppo kehittää - Vahva asema, tunnettuus - Henkilöstön osaaminen - Pitkä ikä (vuodesta 1991) - Työharjoittelijat ilmainen resurssi - Esitysten suuri määrä - Katsojamäärät korkeat - Markkinointi, Tabloid-lehti - Monipuolinen, kattava ohjelmisto - Edulliset lippujen hinnat - Helposti lähestyttävä kokonaisuus 	<ul style="list-style-type: none"> - Ei omaa lipunmyyntiä - Vähäiset resurssit (talous, henkilöstö) - Tuotannon aikataulu liian nopea - Määräaikaiset työsuhteet - Paljon esityksiä, paljon päällekkäisyyksiä - Näkyvyys esiintyjillä, esitysten erottuminen joukosta - Reklamaatiot (tyytymättömät ryhmät) - Esitystilojen puute - Joka vuosi uudet työharjoittelijat - Ei majoitusta ulkoa tuleville esiintyjille

Mahdollisuudet	Uhat
<ul style="list-style-type: none"> - Yhteistyö yritysten ja teattereiden kanssa - Esityspaikkojen tarjoaminen - Yhteistyö kaupungin kanssa - Majoituksen järjestäminen (koulut) - Internetmarkkinointi - Sosiaalinen media - Oma lipunmyyntijärjestelmä (piletti.fi) - Kehytysseminaari osallistujien kanssa - Tuotanto- ja markkinointiapu - Esitysaikojen koordinointi - Sponsorointi 	<ul style="list-style-type: none"> - Ei tarpeeksi ryhmiä/osallistujia - Tilojen puute/vähyys - Ohjelmistoaikataulujen päällekkäisyydet - Muiden ohjelmistojen laajeneminen - Sosiaalisessa mediassa negatiivinen julkisuus - Ei työharjoittelijoita - Yleisön riittävyys esityksille - Osallistujien määrä liian suuri

SWOT – taulukko täyttyi nopeasti ja uusia kehitystarpeita löytyi heti. Off Tampereen vahvuuksista löytyivät monipuolinen ja kattava ohjelmisto, lähestyttävyyys, esitysten ja katsojien suuri määrä, vahva imago ja tunnettuus, pitkä ikä, henkilöstön osaaminen sekä ilmaiset työharjoittelijat.

Toisaalta heikkouksista löytyi joitakin samoja kuin vahvuuksista. Esitysten suuri määrä on niin vahvuus kuin heikkouskin. Suuri määrä esityksiä aiheuttaa liiallista päällekkäisyyttä ohjelmistossa ja vähentää katsojien määrää ja jakautuvuutta esityksille. Heikkous suuressa määrässä esityksiä on myös näkyvyys, sillä esitykset eivät erotu suuresta joukosta. Liian nopea tuotannon aikataulu, määräaikaisten työsuhteet ja työharjoittelijat ovat myös heikkouksia. Aikataulun nopeus vaikeuttaa ryhmien huomioimista ja markkinointia. Joka vuosi vaihtuvien työharjoittelijoiden on opittava työtehtävät nopeasti ja samat virheet toistuvat. Näin ohjelmiston kehittymistä ei pääse tapahtumaan. Määräaikaisten työsuhteet taasen aiheuttavat huolen tuottajan vaihtumisesta ja uuden löytymisestä. Vähäiset resurssit, majoituksen ja esitystilojen puute sekä oman lipunmyynnin puuttuminen aiheuttavat jokainen pieniä huolia Off Tamperetta tuottaessa. Keväällä ryhmien auttaminen esitystilojen etsinnässä on oma huolenaiheensa, joita ei tunnu aina riittävän ja edullisia majoituspaikkoja tulisi löytyä ulkopaikkakuntalaisille. Myös tyytymättömien ryhmien reklamaatiota ovat iso riski Off Tampereelle.

Uhkien tarkastelun kautta löytyi hyvin ajatuksia, miksi ohjelmakokonaisuutta tulee kehittää. Koska resurssit ovat niin pienet, tarvitaan Off Tampereen tuottamisen avuksi

aina palkaton työharjoittelija, joten uhkana onkin, jos työharjoittelijaa ei joku vuosi löytyisikään. Ohjelmistoaikataulujen liiallinen päällekkäisyys ja ohjelmiston laajeneminen liian suureksi on uhkana pienten Off-esitysten katsojamäärän kadolle, jonka kautta tyytymättömiin esiintyjäryhmiin, joka voisi aiheuttaa lisää reklamaatioita. Ohjelmiston laajeneminen saattaisi aiheuttaa yhä enemmän esiintymistilojen puutetta. Toisaalta uhkana voi olla myös osallistujien liian vähäinen määrä, jos Off Tampere menettää kiinnostavuutensa.

Off Tampereella mahdollisuuksia on monia, sillä ohjelmakokonaisuuden vahvuuksiksi mainittiin sen helppo kehittäminen. Sponsorointi sekä yhteistyössä yritysten, teattereiden ja kaupungin kanssa saisi Off Tampereelle lisää resursseja sekä uusia mahdollisuuksia tarjota osallistuville ryhmille esiintymistiloja ja edullista majoitusta esimerkiksi kouluissa. Mahdollisuutena on myös markkinoinnin ja mainonnan lisääminen Internetissä ja sosiaalisessa mediassa sekä oman lipunmyyntijärjestelmän luominen tai lipunmyyntinettisivustojen käyttäminen Off-lipunmyyntiin. Esityspaikkojen koordinointi sekä tuotannon ja markkinointiavun lisääminen voivat olla mahdollisuuksia, joilla selvitä esimerkiksi tulevaisuudessa osallistujien vähentymisen uhasta. Myös kehitysseminaarin järjestäminen osallistuvien ryhmien kesken voisi mahdollistaa paremman kehittämisen suunnittelun ja uhkien kartoittamisen ja välttämisen.

Haastattelun lopuksi selvitin, miksi juuri Off Tampereen kehittäminen on tärkeää. Vastauksiksi sain:

- Ohjelmakokonaisuus pysyisi tuoreena ja ajan hermoilla
- Katsojat ja ryhmät löytävät esitykset helposti
- Off pysyy paremmin mukana yhä kovenevassa kilpailussa
- Mielikuva pysyy energisenä ja mielenkiintoisena
- Lippujen hinnat pystytään pitämään alhaalla
- Osallistuvat ryhmät viihtyvät ja tuntevat olevansa osa festivaalia
- Ryhmät osallistuisivat ohjelmakokonaisuuteen vastaisuudessakin

5.2 Teatteriryhmät hakevat kosketuspintaa

Teatterikesän haastattelun ja aikaisempien keskusteluiden pohjalta voi päätellä, että ohjelmakokonaisuuden kehittämiseen sisältyy suurimmilta osin juuri Off:n osallistuvien ryhmien parempi huomioiminen ja palveleminen. Siksi ohjelmakokonaisuuden kehittämisen suunnittelussa tulisi myös huomioida siihen osallistuvien ryhmien kokemukset ja mielipiteet. Kyselyiden ja haastatteluiden avulla päätin tiedustella ryhmien kokemuksia ja tunteita Off-esiintyjinä. Haastateltaviksi valitsin Off:n vuosina 2008 ja 2009 osallistuneita ryhmiä, joiden toimipaikka sijaitsee Tampereen keskustassa ja Tampereen ulkopuolella. Valitsin myös tamperelaisia freelance näyttelijöitä, joilla ei ole omaa fyysistä tilaa. Näin oli mahdollista saada eri näkökulmia siitä, miten ryhmät ovat kokeneet osallistumisensa sijaintinsa ja produktioidensa perusteella.

Tampereen keskustassa sijaitsevalla Hällä-näyttämöllä toimiva Tanssiteatteri MD:n tiedottaja Katri Kekäläinen vastasi kysymyksiini kokeneena Off-osallistujana. Myös Teatterikesäorganisaation toiveesta Tampereen Improvisaatioteatteri Snorkkelin Susanna Ihanuksen haastattelu oli tärkeä, sillä ryhmä vailla omaa fyysistä tilaa on uskollisesti ollut Off:ssa mukana vuodesta 2000 lähtien. Tampereen ulkopuolisista ryhmistä haastattelin Off:ssa kesällä 2009 ensimmäistä kertaa esiintynyttä Turun Taideakatemia Elsa Ervastia ja kesällä 2008 osallistunutta helsinkiläisen Teatteri Jalostamon Elisa Saloa. Haastattelin myös kahta tamperelaista freelance näyttelijää Sanna Majanlahtea ja Emilia Pokkista. He toivat yhteistyössä Off Tampereeseen kesällä 2009 esityksen Frutti Di Pirandello – tarinoita Sisiliasta. Majanlahti ja Pokkinen olivat mukana ensimmäistä kertaa.

Haastattelun teemat valikoituivat Teatterikesän haastattelun pohjalta. Kehittämis ehdotuksiksi olivat hyvin voimakkaasti nousseet lippuvarausjärjestelmän kehittäminen, esiintymispaikkojen koordinointi ja edullisen majoituksen tarjoaminen ulkopaikkakuntalaisille ryhmille ja tapaamisten järjestäminen osallistuville ryhmille. Pyrin myös selvittämään ryhmäläisten osallistumismotivaation sekä hyötynäkökulmat. Lopuksi tiedustelin ryhmiltä kehitysehdotuksia.

Kyselyitä ja haastatteluita kertyi yhteensä kuusi kappaletta. Emilia Pokkinen ja Katri Kekäläinen vastasivat kyselyyni sähköpostitse. Muut haastattelin puhelimitse. Haastattelukysymykset löytyvät liitteestä (2).

5.2.1 Motiivit ja hyötynäkökulmat

Ensimmäinen kyselyn kysymyksen tarkoitus oli selvittää ryhmän/esiintyjän motiivit osallistua Teatterikesän Off Tampereeseen. Vastaukset poikkesivat toisistaan yllättävän paljon, mutta selkeästi suosituin motiivi oli uudet katsojat. Muita motiiveja olivat festivaalitunnelma, halu päästä mukaan Teatterikesään ja mahdollisuus tuoda esitys toiselle paikkakunnalle. Motiiveina toimivat myös työtilaisuudet/keikkatarjoukset, esityksen elinkaaren pidentäminen ja uuden kauden avaus. Kahdelle ryhmälle Off Tampereessa mukana oleminen on jo kuin perinne.

”Hällä-näyttämö on yksi Teatterikesän pääohjelmiston näyttämöistä ja siksi on luonnollista, että esitämme viikon aikana myös omaa ohjelmistoamme. Paikalla on valtavasti katsojapotentiaalia sekä ulkomaisia vieraita.”(Katri Kekäläinen 2010.)

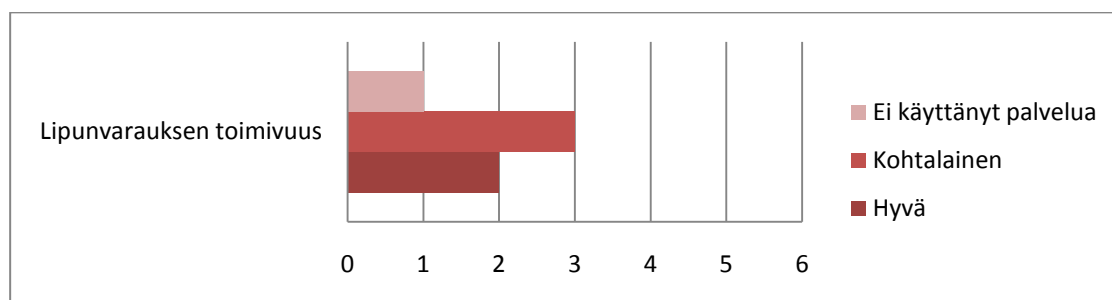
”Frutti di Pirandello oli saanut hyvää palautetta yleisöltä ja kritiikkien puolesta, joten kantaesitys Pirandellon novelleista ansaitsi paikkansa Teatterikesässä. Toivottiin, että se esitys saisi yleisöä Teatterikesän kautta muualtakin Suomesta, kuin vaan tästä lähiseudun ihmisistä, tamperelaisista.”(Sanna Majanlahti 2010.)

Tiedustelin myös kuinka ryhmät tunsivat hyötывänsä osallistumisestaan ohjelmakokonaisuuteen. Vastanneet odottivat saavansa ohjelmakokonaisuuteen osallistumalla enemmän näkyvyyttä mainonnassa ja viestinnässä, uusia katsojia, uusia kontakteja ja verkostoitumismahdollisuuksia niin ulkomaille kuin kotimaahankin. Vastanneet olivat kokonaisuudessaan kohtalaisen tyytyväisiä. Kuitenkin neljä kuudesta eivät olleet tyytyväisiä katsojamääriin, mutta kaksi muuta olivat olleet erittäin tyytyväisiä ja niin myös uuteen katsojakuntaankin. Off-esitysten näkyvyys Teatterikesän markkinoinnissa oli ryhmien mielestä sopiva. Yksi vastaajista oli saanut hyviä uusia kontakteja osallistuessaan Off Tampereeseen ja oli tyytyväinen kokeiluunsa tuoda esitys toiselle paikkakunnalle ja uuteen tilaan.

Osallistumismaksulla ryhmät odottivat saavansa niin kuin sillä luvataankin eli lisänäkyvyyttä markkinoinnin ja mainonnan kautta, lippuvarauspalvelun Teatterikesän

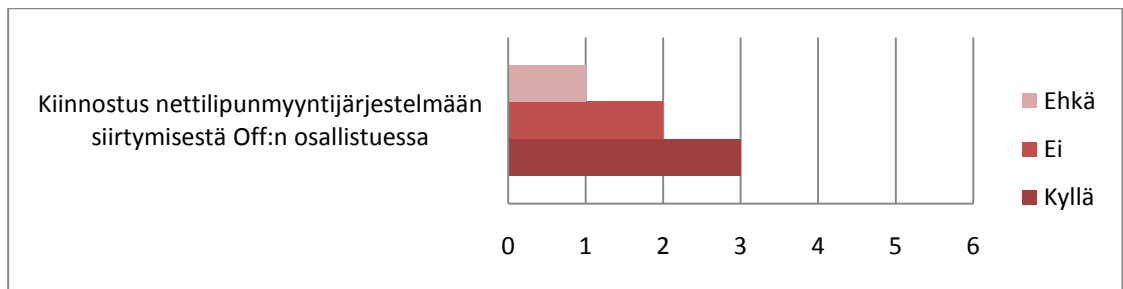
puolelta sekä kontaktia Teatterikesä organisaatioon. Kuitenkin osallistumismaksuun toivottiin sisältyvän Emilia Pokkisen ja Sanna Majanlahden mukaan enemmän aktiivista markkinointia sekä esiintymispaikan vuokran, sillä 140,30 € osallistumismaksu on liian kallis. Suurten teattereiden kuten Tampereen Komediateatterin ja Pynnikin Kesäteatterin mukana olo Off Tampereessa miellettiin epäreiluksi, sillä kyseiset teatterit eivät tarvitse Off Tampereen palveluja täyttääkseen katsomonsa. Off Tampere mielletään pienten teattereiden ja freelancereiden ohjelmakokonaisuudeksi. Turun Taideakatemian Elsa Ervastin mielestä kontaktia Teatterikesän henkilöstöön ei ollut tarpeeksi. Myös lisäapu Teatterikesän puolelta paikanpäällä esimerkiksi ovilipunmyynnissä tai roudaamisessa olisi ollut tarpeen ja hyvä kuulua osallistumismaksuun. Teatteri Jalostamo oli tyytyväinen Off Tampereen hinta-laatusuhteeseen.

5.2.2 Lippuvaraukset ja tapaamiset

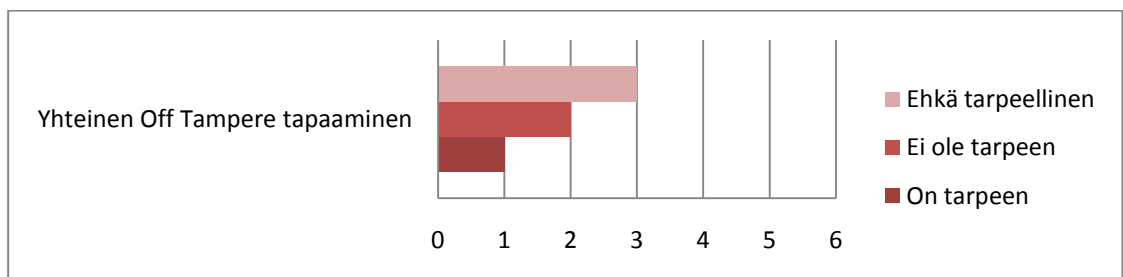
KUVIO 1. Lippuvarauksen toimivuus

Teatterikesän Off Tampere lippuvarauspalvelu toimii käytännössä niin, että asiakkaat voivat varata Off-esitysten liput Teatterikesän toimiston lipunmyynnistä paikanpäältä tai puhelimitse. Lippuvaraustiedot ilmoitetaan ryhmille tuntia ennen esityksen alkua yleensä puhelimitse, jolloin asiakkaat voivat käydä lunastamassa lippunsa esityspaikalta. Tämä lippuvarauspalvelu Teatterikesän puolelta toimi ryhmien mielestä mallikkaasti. Ainoastaan varausten soittamista puhelimitse pidettiin outona, jos lippuvarauksia olisi liikaa lueteltavaksi puhelimitse. Ainoastaan yksi vastaajista ei ollut käyttänyt Teatterikesän lippuvarauspalvelua, koska käyttävät Piletti-nettilipunmyyntipalvelua.

KUVIO 2. Kiinnostus nettilippunmyyntijärjestelmään siirtymisestä Off:n osallistuessa

Lippuvarauspalvelun kehittämiseksi kysyin ryhmien kiinnostusta kokeilla lipunmyyntinettisivustoa, mikä tarkoittaisi nykyisen lippuvarausjärjestelmän lopettamista. Lipunmyynti hoituisi esimerkiksi Piletti.fi sivuston kautta, missä Off esitysten liput olisi ostettavissa helposti. Yksi vastaajista, Tanssiteatteri MD käytti jo Pilettiä ja kolme vastaajista oli kiinnostuneita kokeilemaan. Kaksi vastaajaa eivät pitäneet ajatuksesta, sillä ryhmät eivät halua maksaa ylimääräistä lippumyynnistä. Ryhmät eivät myöskään halua lippumyyntiä yhden tai kahden esityksen takia festivaaliviikon aikana. Myös lipunhintojen nouseminen edes yhdellä eurolla lipunmyynnin takia pidetään liian suurena. Lippuvaraus puhelimitse ja sähköpostitse toimii tarpeeksi hyvin ja on ilmaista ryhmille.

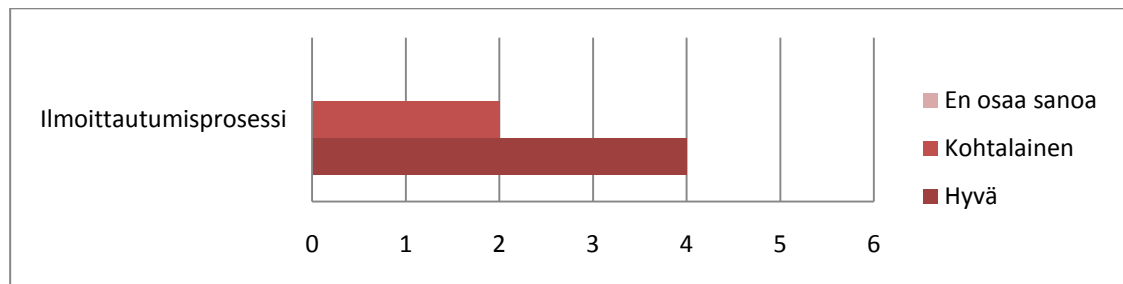

KUVIO 3. Yhteinen Off Tampere tapaaminen

Off Tampereeseen osallistuu monia erilaisia ryhmiä, vanhoja tamperelaisia toimijoita sekä uusia, myös ulkopaikkakuntalaisia ja ulkomaisia ryhmiä. Off-ryhmille ei ole järjestetty yhteisiä tapaamisia, vaan jokainen hoitaa esityksensä yksin alusta loppuun. Päätin siis kysyä olisiko tapaamiselle tarvetta ja lisäisikö se festivaalitunnelmaa sekä yhteisöllisempää fiilistä. Varsinkin Tampereen ulkopuolelta tulleet haastateltavat olivat myönteisellä kannalla osallistua yhteiseen Off-ryhmien tapaamiseen. Teatteri Jalostamon Elisa Salo piti ajatuksesta, sillä silloin pääsisi tapaamaan uusia ihmisiä ja vaihtamaan kuulumisia. Kuitenkin viisi vastanneista ei pitänyt tapaamista

välttämättömänä tai kovinkaan hedelmällisenä. Ongelmia tuntui tuottavan tapaamispäivä, sillä itse festivaaliviikolla on niin kiireistä, ettei tapaamisiin ehdi. Yksi tamperelainen vastaaja oli sitä mieltä, että teatteripiirit ovat niin pienet, että kaikki jo tuntevat toisensa, joten tapaamisen tarvetta ei nähdä. Puolet vastaajista mainitsi festivaaliviikolla järjestettävän kaupungin vastaanoton, jonne kutsutaan kaikki Teatterikesään osallistuvat ryhmät ja yhteistyökumppanit. Kaupungin vastaanotto lisäsi Off-ryhmäläisten Teatterikesään kuuluvuuden tunnetta.

5.2.3 Ilmoittautuminen ja aikataulutus

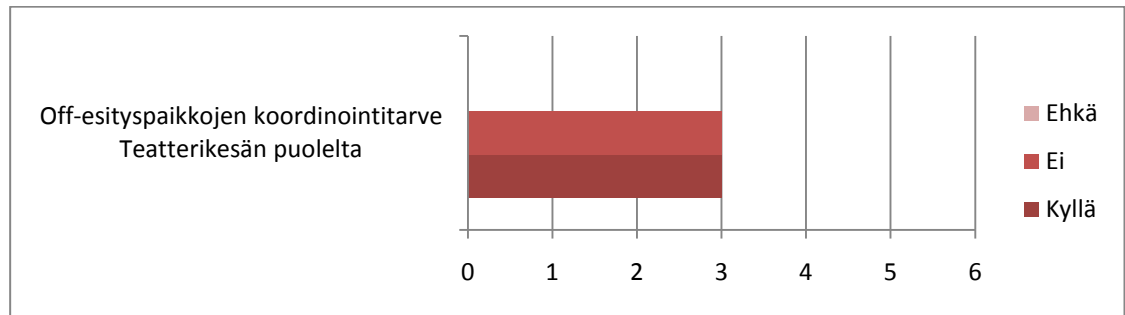

KUVIO 4. Ilmoittautumisprosessi

Osallistumisprosessissa Off Tampereeseen, joka tarkoittaa sähköistä ilmoittautumista Teatterikesän nettisivujen kautta pidettiin helppona ja Teatterikesän puolelta pidettiin kiitettävästi yhteyttä. Neljä vastaajista olivat tyytyväisiä, mutta kaksi vastaajista olivat kokeneet joitain vaikeuksia, kuten ohjeiden epäselvyyden mm. lippuvarauspalvelusta.

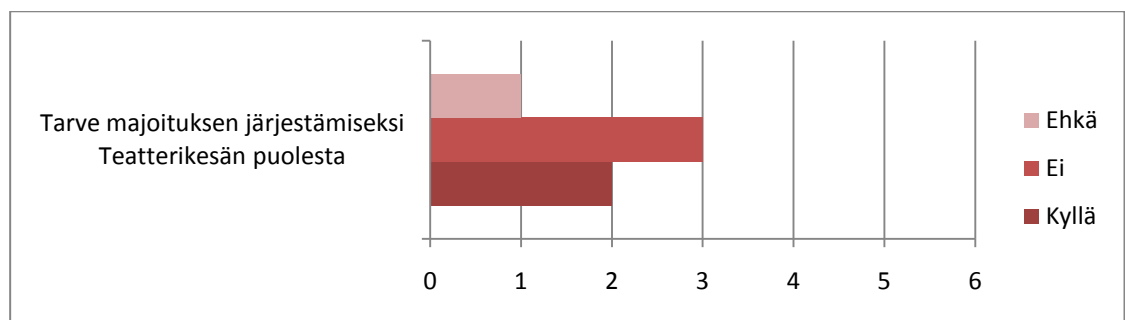
Festivaaliviikolle ryhmät suunnittelivat esitysaikatauluksensa paljolti omien työaikataulujensa ja vuokratilojen aikataulutuksen mukaan. Vain yksi vastaajista Tampereen Improvisaatioteatteri Snorkkeli suunnitteli esitysaikataulunsa Teatterikesän esitysten mukaan. Snorkkeli on jo muutaman vuoden esiintynyt yöllä, jolloin ei ole päällekkäisyyksiä muiden esitysten kanssa. Muutkin vastaajat mainitsivat esitysten aikataulutuksen tärkeyden, jotta ei sattuisi liikaa päällekkäisyyksiä.

5.2.4 Esiintymispaikat ja majoitus

KUVIO 5. Off-esityspaikkojen koordinointitarve Teatterikesän puolelta

Teatterikesän haastattelun myötä yhdeksi kehittämisideaksi kehkeytyi koordinoida Off Tampereen esityspaikat. Ideaaleinta olisi, jos ohjelmakokonaisuudella oli noin viisi pääesityspaikkaa, joihin koordinoida suurin osa Off-esityksistä. Ryhmiltä kysyttäessä mielipiteet jakaantuivat kahtia. Kolme vastaajista mielivät esiintymispaikkojen koordinoinnin tarpeettomaksi. Varsinkin Tampereella jo hyvin vakiintuneet teatteritoimijat Tanssiteatteri MD ja Improvisaatioteatteri Snorkkeli eivät pitäneet ajatuksesta. Tanssiteatteri MD:llä on jo oma tila, missä esiintyä ja Snorkkeli mielsi esityspaikkakoordinoinnin vapauden tappajana, esityspaikkojen runsaus ja erilaisuus on rikkaus. Muut vastaajat eli freelancerit ja ulkopaikkakuntalaiset pitivät ajatuksesta, sillä se helpottaisi huomattavasti heidän työmääräänsä, kun paikkaa ei tarvitsisi etsiä. Esityspaikkojen koordinointia pidettiin myös hyvänä siksi, että yleisö löytäisi esitykset paremmin.

KUVIO 6. Tarve majoituksen järjestämiseksi Teatterikesän puolelta

Ulkopaikkakuntalaiset pitivät majoituksen järjestämistä Teatterikesän puolelta hyvänä vaihtoehtona, mikä helpottaisi Tampereelle esiintymään tulemistä. Tamperelaisten vastaajien mielestä majoituksen järjestäminen ei ole tarpeen ja yhden vastaajan mielestä majoituksen järjestäminen ei ole Teatterikesän tehtävä. Yhden

paikkakuntalaisen mielestä Teatterikesän tulisi mieluummin käyttää aikansa enemmän Off Tampere esitysten markkinointiin kuin majoituksen tarjoamiseen.

5.2.5 Muut kehitysehdotukset

Haastattelun/kyselyn lopuksi pyysin vastaajilta muita kehitysehdotuksia. Vastauksia tähän tuli mm. esityspaikkojen koordinoitua haluttiin painottaa vielä, ulkopaikkakuntalainen ryhmä toivoi Teatterikesän puolelta esitysrekvisiitan ja lavasteiden roudausapua. Tampereen Improvisaatioteatteri Snorkkeli oli tyytyväinen järjestelyihin ja korosti toivoen Off Tampereen säilyttävän perimmäiseksi tarkoitukseksi kuuluvaa tapaa antaa vapaat kädet jokaisen toteuttaa oma juttunsa omalla tavallaan. Kaksi vastaajaa oli sitä mieltä, että Off esityksiä ei tarpeeksi erota Teatterikesän muista esityksistä ja että Off esitykset jäivät irrallisiksi koko festivaalista. Yhden vastaajan mielestä Off-ohjelmiston julkaisemista tulisi nopeuttaa ja eräänlaisen esitysten välisen kilpailun järjestäminen saattaisi tuoda Off-sarjaan enemmän näkyvyyttä Teatterikesässä.

Päätin Susanna Ihanuksen ja Sanna Majanlahden haastatteluissa myös kysyä tunnistaako Off Tampereen esitykset esityspaikoilla juuri Off-esityksiksi. Tähän vastattiin kielteisesti. Vastaajien mielestä olisi hyvä, jos Off Tampereen logo näkyisi isosti tai että Teatterikesä jakaisi esimerkiksi yhteismarkkinointi pohjia tai materiaaleja, joita käyttää oman esityksensä markkinoinnissa. Jopa juliste tai lippu esityspaikoilla voisi selkeyttää Off Tampereen imagoa.

5.3 Kehityssuunnitelma

Lukuisat haastattelut, tapaamiset sekä kokoukset niin Teatterikesän kuin Off:n osallistuvien ryhmien kesken mahdollistivat monitasoisen suunnittelun, niin että kaikki vaihtoehdot huomioitiin ja toimintatutkimuksen teoria toteutui käytännössä. Näin varmistettiin se, että kehitettävä suunta palvelisi kaikkia tapahtumaan liittyviä tahoja ja että jokainen hyväksyy muutettavat käytänteet. Oli siis huomioitava ettei työn määrä lisäänty liikaa kenenkään puolelta, kenenkään välille ei synny kilpailua ja epätasa-arvoisuutta sekä säännöt ja tapahtuman konsepti säilyvät mahdollisimman selkeinä ja yksinkertaisina.

Kehityssuunnitelmakokous käytiin Tampereen Teatterikesän henkilöstön kanssa keskiviikkona 17.3.2010, jonka tarkoituksena oli päättää kesällä 2010 toteutettavat kehitystä vaativat kohteet. Kokoukseen osallistuivat Hanna Rosendahl, Laura Valoma sekä Eevamaija Miettinen-Kopsa. Kokouksessa käytiin läpi teatteriryhmien haastattelut, pienimuotoinen havainnointini Edinburgh Festivaali Fringestä Internet-sivujen pohjalta sekä kehitysehdotukset, jotka ilmentyivät Teatterikesän ja teatteriryhmien haastatteluiden kautta. Jotta kokous kulkisi mahdollisimman sulavasti, olin koonnut valmiiksi kaksi listaa, joissa toin lyhyesti esille Teatterikesän ja osallistuvien ryhmien haastatteluissa selvästi erottuneet kehitystä kaipaavat kohteet.

Teatterikesän haastattelun pohjalta kehittämistä vaativat kohteet ovat:

- Markkinointi, sosiaalinen media, Internet
- Näkyvyys esiintyjillä, miten erottua joukosta
- Esitysten päällekkäisyydet, esitysaikataulujen koordinointi
- Esityspaikkojen koordinointi (Ideaalia koordinoida viidelle eri lavalle, selkeät paikat, yleisölle helposti löydettävissä, koulujen teatterilavat hyviä tähän tarkoitukseen)
- Majoituksen tarjoaminen esiintyjille
- Enemmän yritysyhteistyötä/sponsoreita. Yhteistyötä kaupungin kanssa.
- Lipunmyynti/varausjärjestelmän kehittäminen (piletti.fi)
- Yhteinen tapaaminen teatteriryhmien kesken

Teatteriryhmien haastatteluiden pohjalta kehittämistä vaativat kohteet ovat:

- Enemmän kontaktia Teatterikesän henkilöstöön
- Markkinointi
- Esityspaikkojen koordinointi
- Majoituksen tarjoaminen esiintyjille
- Tuotannollista apua
- Näkyvyys, erottuminen esitysten joukosta
- Näkyvyys Teatterikesässä Off-esityksenä

Kesän 2010 Off Tamperetta päätettiin kehittää seuraavasti:

- Ryhmien kontaktia Teatterikesän henkilöstöön parannetaan:
 - Toukokuussa infotilaisuus uusille ja Tampereen ulkopuolelta tuleville ryhmille
 - Off Tampereelle omat talkoolaiset
- Infotilaisuus yhteistyökumppaneille, jotka voivat vuokrata/tarjota esitystilojaan pienille ja Tampereen ulkopuolelta tuleville ryhmille
- Majoituksen kartoittaminen seuraavia vuosia varten
- Lippuvarausjärjestelmän kehittäminen. Nykyinen lipunvarausjärjestelmä suunnitellaan siirrettäväksi Teatterikesän internetsivuille, jolloin lipunvarausjärjestelmä toimii paremmin lipunmyyjien ja lippuvaraajien kannalta.
- Ryhmien näkyvyyttä festivaaleilla ja varsinkin Off Tampere kategoriassa parannetaan esityspaikoille ripustettavilla Off Tampere-julisteilla
- Tietopaketin luominen ulkopaikkakuntalaisille ja uusille ryhmille
- Markkinoinnin kehittäminen (sosiaalinen media, Internet-sivut). Vahvempi imago, tunnettuus ja selkeämpi näkyvyys Teatterikesäohjelmistona.
- Off-kilpailu katsojille netissä. ”Äänestä paras Off-esitys.”

Kaikki kehittämistä vaativat kohteet, jotka tulivat ilmi ryhmien haastatteluissa, otettiin huomioon listaa suunniteltaessa. Pääkehittämiskohteet ovat Off Tampereen profiilin nostatus, imagon vankentaminen ja ryhmien parempi huomioonottaminen. Off Tampereen profiilia pyritään nostattamaan mainonnan ja markkinoinnin kautta luomalla pysyvä visuaalinen ilme esim. uudella logolla, sloganilla, Internet-sivuilla ja Tabloid-lehdessä. Aikaisemmin Off Tampereen visuaalinen ilme on muuttunut miltei joka vuosi. Profiilia nostatetaan myös uusien mainontakanavien avaamisella esimerkiksi facebookissa sekä lippuvarausjärjestelmän lisääminen Teatterikesän nettisivuille, joka palvelee paremmin asiakkaita. Ryhmät otetaan huomioon lisäämällä esitysten näkyvyyttä Internet-sivuilla ja kaupungilla esityspaikkajulisteilla, mitkä ovat jo omiaan nostamaan Off Tampereen imagoa. Ryhmien kontaktia Teatterikesän henkilökuntaan lisätään myös järjestämällä ryhmille infotilaisuus alkukesästä, missä pohditaan yhdessä Off Tampereen kehittämistä. Off-kilpailun toteuttaminen nostattaisi Off Tampereen profiilia ja lisäisi esitysten näkyvyyttä ja erottumista joukosta. Teatterikesällä on festivaalin aikana kymmeniä talkoolaisia. Muutaman talkoolaisen

työtehtävänä voisi olla kiertää Off-esityksiä, mikä parantaisi palvelualttiuttamme. Esityspaikkojen kartoittamiseksi järjestetään infotilaisuus mahdollisille yhteistyökumppaneille, jotka voivat tarjota tilojaan Off Tampereen käyttöön.

Kokouksessa kehittämistoimenpiteitä ja aikataulutusta mietittäessä oli otettava huomioon tuotannon nopea aikataulu, joka ei välttämättä mahdollista kaikkien kehitystä vaativien kohteiden toimeenpanemista kesällä 2010. Tällöin paineen kasaantuminen tuottajan harteille ei olisi liian suurta. Kuitenkin kesän 2010 aikana Off Tampereen tuottaja tekee selvittelevää ja pohjaavaa työtä suuritoisimpien kohteiden eteen ja kehittää pienempiä, jotka on mahdollista toteuttaa lyhyellä aikataululla. Lippuvarausjärjestelmän lisääminen Internetiin, Off Tampere julisteiden suunnitteleminen ja painaminen, tietopaketin kirjoittaminen, infotilaisuuden järjestäminen osallistuville ryhmille sekä mainonnan kehittäminen Teatterikesän nettisivuilla ja sosiaalisessa mediassa olivat mahdollista toteuttaa. Majoituksen ja esityspaikkojen kartoittaminen jäivät pohjaavaksi työksi, jota voi taasen jatkaa seuraavana vuonna. Tietopaketin kokoamisen tarkoituksena on lisätä ryhmien käsitystä Off Tampereesta, sen tuotannon aikatauluista ja työmäärästä.

Kesän 2010 Off Tampereen tuotannossa tehtiin myös muutoksia ohjelmakokonaisuuden tuottajan suhteen. Minut siirrettiin vastaamaan koko tuotannosta, jolloin vanha järjestelmä, tuottaja ja työharjoittelija yhteistyössä tuottavat Off:a, jäi pois. Kuitenkin entinen Off Tampereen tuotantosuunnittelija auttaa tarvittaessa ja niin myös muu Teatterikesän henkilökunta. Kokouksessa päätimme myös, että suunnitelmia aloitetaan toteuttamaan heti tuottajan aloittaessa työt toukokuun alussa, jolloin Off Tampereen ilmoittautuminen alkaa.

6 TOTEUTUS JA ARVIOINTI

Off Tampereen kehittämisen toimeenpano aloitettiin heti toukokuun alusta kootun listan mukaan. Kehityskohteita oli hyvä aloittaa nyt toteuttamaan, sillä keväällä tehdyt apurahahakemukset olivat menneet läpi. Off Tampere oli saanut kehitysapurahaa Alfred Kordelinin säätiöltä ja Suomen Kulttuurirahastolta. Tarkkaa aikataulutusta emme kehittämistoimenpiteille tehneet. Osasin kuitenkin hyvin ajoittaa työskentelyni, sillä tiesin tuotannon työaikataulun edellisen työharjoitteluni pohjalta. Ja koska lista

oli vain alustava, niin tiesimme, että muutoksia listaan varmasti tulisi. Keskustelimme Off:n kehittämistoimenpiteistä aina tarvittaessa Laura Valoman, Hanna Rosendahlin ja Eevamaija Miettinen-Kopsan kanssa.

6.1 Mainonta ja viestintä

Esityspaikkajulisteiden suunnittelun aloitin painotalojen kilpailutuksella. Kilpailutuksen myötä päädyin julisteista lippukankaaseen, joka on pitkäikäisempää ja helpommin käsiteltävää materiaalia. Visuaalisen ilmeen suunnitteluun käytin taittajan kanssa paljon aikaa, jotta banderollit olisivat mahdollisimman pitkäikäisiä tyyliältään eivätkä jäisi ajan hampaaseen. Saman ilmeen tuli myös seurata Teatterikesän painotuotteissa sekä Internet-sivuilla. Off:lla ei ole ollut pysyvää ja mieleen painuvaa ilmettä ja on siten jäänyt hieman epäselväksi kokonaisuudeksi Teatterikesäkävijälle. Visuaalinen profiilin nostatus oli tarpeen. Banderolleista tuli kauniin kirkkaan oranssin ja keltaisen värisiä, joissa luki selkeästi oranssein kirjaimin Off Tampere stage, Tampereen Teatterikesä. Kolmekymmentä kappaletta banderolleja painettiin 50x100cm lippukankaalle. Off-banderolli löytyy liitteistä (3). Off Tampereen oranssilogo löytyi kesällä 2009, joten se päätettiin pitää. Sama oranssi väritys, jota lisättiin vain enemmän sekä keksimäni slogan ”Aitoa teatterin poltetta” logon yhteyteen seurasi kaikkialla Off Tampereen mainonnassa. Avasin Off Tampereelle facebookiin myös omat tapahtuma-sivut. Myös Teatterikesän facebookin fanisivun seinätaulun kautta postitin useamman kerran Off Tampereen tapahtumista. Teatterikesän ohjelmalehden Off Tampereen etusivu löytyy liitteistä (4).

Toinen kehittämissuunnitelmista oli tapaamisen järjestäminen ryhmien ja Teatterikesän kesken. Järjestin tapaamisen kesäkuun alussa heti ilmoittautumisen päättymisen jälkeen, jotta kaikki Off:ssa tänä kesänä mukana olevat ryhmät pääsisivät osallistumaan tapaamiseen. Itse festivaalin aikana järjestettyyn tapaamiseen ei olisi ollut aikaa. Kuten Off Tampereen osallistuvien tahojen haastattelussa kävi ilmi, oli yhteisen tapaamisen järjestäminen toivottua juuri niiden ryhmien puolesta, jotka osallistuivat ensimmäistä kertaa. Joten tapaamiseen osallistuivatkin pääasiassa ryhmät, jotka olivat ensimmäistä kertaa mukana. Osallistujia oli yhteensä 24, kuudesta eri teatteriryhmästä. Varsin monet ryhmät tulivat Tampereen ulkopuolelta kuten Seinäjoelta, Vaasasta, Helsingistä ja Hämeenlinnasta, mutta mukana oli myös muutama useita vuosia uskollisesti Off Tampereessä mukana olleita. Aikainen

ajankohta oli otollinen, sillä näin ryhmät pääsivät osallistumaan tapaamiseen helpommin ilman huolia festivaaliviikon kiireestä. Ryhmät pääsivät näin ajoissa mukaan Teatterikesän aikatauluihin ja kuulemaan, mitä kaikkea oli luvassa ja suunnitelmissa. Tapaamisen tarkoituksena oli myös keskustella mahdollisten esityspaikkatarjoajien kanssa, joka kuitenkin jäi vähäiseksi aikaresurssien puolesta.

Tapaamisessa selvisi ryhmien mielipiteet kehittämissuunnitelmista, jotka saivat paljon positiivista kannatusta ja varsinkin tiedosta, että suunnitelmat myös toteutetaan. Suunnitelmista huomioida ryhmät paremmin tapaamisilla ja esityspaikkabanderolleilla pidettiin paljon. Uusia vartenotettavia kehittämisideoita tuli myös paljon usein mukana olleilta ryhmiltä. Suunnitelmasta järjestää Off-esitysten yleisöäänestyskilpailu ei saanut kannatusta, sillä kilpailu aiheuttaa eriarvoisuutta ja paineita. Ryhmät toivoivat enemmän rakentavan palautteen ja kritiikin saantia ammattilaiselta teatterin tekijältä. Tästä kehkeytyi idea ammattilaisraadista, joka kiertäisi harrastajateattereiden esityksissä ja antaisi henkilökohtaista palautetta ryhmälle. Toinen oiva idea oli katsojakritiikit, joita olisi mahdollista kirjoittaa Teatterikesän nettisivuille, jotka sitten koottaisiin ryhmille henkilökohtaiseen käyttöön.

Yhtenä kehittämissuunnitelmana oli myös tietopaketin kokoaminen, joka lisäisi ryhmien ymmärrystä Off Tampereen sisällöstä. Tästä sain alun perin idean Edinburgh Festival Fringen nettisivuilta, mistä löytyi ympärivuoden yksityiskohtaista tietoa ilmoittautumisprosessista, itse festivaalin tuotannosta ja ryhmien omasta panostuksesta tuottaa ja markkinoida oma esityksensä. Tällaista ei ole Teatterikesän Internet-sivuilla kuin ilmoittautumisen alkaessa, mielestäni tiedon tulisi olla saatavissa nettisivuilta ympärivuoden. Yleinen informaatiolomake löytyy liitteistä (5).

6.2 Muutoksia työssä ja suunnitelmissa

Esityspaikkojen koordinointi oli aluksi hyvä idea, mutta hyvin vaikea vähäisten resurssien puolesta. Yhden tuottajan työmäärä ei yksinkertaisesti riitä tai sitten työ tulisi aloittaa aikaisemmin. Esiintymispaikkojen tarjoaminen esiintyjille Teatterikesän puolelta on hyvin hankalaa, sillä tilojen käyttömahdollisuus Off-tilana tulisi joka kevät varmistaa. Myös tilojen tiedot kuten näyttämön koko, hinta, tekniset laitteet, katsomon koko tulisi kerätä yksiin kansiin, jotta Teatterikesän puolelta voidaan tilan etsinnässä auttaa. Lopulta ryhmän on joka tapauksessa otettava itse yhteyttä tilan tarjoajaan ja

tehtävä sopimus ja aikataulutus. Sama työmäärä tulisi tehdä majoituksen kartoittamisessa. Myös yhteistyö- ja sponsorisuhteiden etsintään tarvitaan paljon aikaa ja työ tulisi tehdä syksyllä ja talvella, jolloin yritykset kokoavat seuraavan vuoden budjettiaan. Myöskään suunnitelma käyttää talkoolaisia apuna, ei toteutunut ryhmien paremmaksi palvelemiseksi, sillä talkoolaiset olisi ollut hankala perehdyttää tehtävään. Ryhmiä on niin paljon ja ryhmät tuottavat itse omat productionsa, joten talkoolaisten avusta ei välttämättä olisi ollut tarpeeksi hyötyä.

Off Tampereen kehittäminen lisäsi paljon työmäärää ja toi uusia toimenpiteitä. Esimerkiksi uusista Off-banderolleista tuli tiedottaa ryhmiä ja niiden levittämiseksi tuli tehdä suunnitelma. Banderollit kävin itse viemässä esityspaikoille, joissa esiintyi useita ryhmiä. Muissa esityspaikoissa esiintyvät ryhmät hakivat banderollinsa itse Teatterikesän toimistolta ja palauttivat ne esitystensä päätyttyä. Banderolleista tuli pitää tarkkaa kirjaa, jotteivat ne häviäisi ja niiden perään oli soiteltava, jotta jokainen varmasti muistaisi sen palauttaa. Banderolleista sain kuitenkin kuulla paljon hyvää palautetta, ne olivat näkyneet hyvin katukuvassa. Huomasin, että banderollit lisäsivät varsin paljon ryhmien ja Teatterikesän henkilöstön vuorovaikutusta. Festivaalin päätyttyä Off-palautetta kerätessäni ryhmät olivat ottaneet banderollit positiivisesti vastaan. Vielä ei ryhmien palautteen mukaan ollut huomattu banderollien lisäävän näkyvyyttä, mutta uskon, että vuosien myötä niiden näkymisen vakiintuminen katukuvassa tuo enemmän tuloksia ja nostattaa Off:n profiilia.

Työmäärää lisäsi huomattavasti myös uudet Internet-sivut, joihin tiedon lisääminen oli hyvin vaivalloista ja aikaa vievää. Myös facebook-tapahtuman päivittäminen oli myös työlästä esitysten suuren määrän vuoksi, mutta uskon, että se oli vaivan arvoista. Facebook on nykypäivää ja nostatti varmasti osaltaan Off Tampereen profiilia.

Lisää työtä toi Teatterikesän nettisivuille lisätty lippuvaraustaulukko. Taulukon kautta pyrittiin helpottamaan asiakkaiden vaihtoehtoja tehdä lippuvaraus, joka on aikaisemmin hoitunut puhelimitse tai paikanpäältä, Teatterikesän toimistolta. Kuitenkaan ei pystytty arvioimaan lisääntyikö lippuvaraukset, koska aikaisemmilta vuosilta ei ole tehty selvitystä, paljonko lippuja varataan Teatterikesän kautta. Teatterikesän lipunmyyjien mukaan lippuvaraus toimi oikein mainiosti ja asiakkaat käyttivät sitä paljon. Tämä uudistus saattoi lisätä puheluiden määrää, kun asiakkaat halusivat varmistaa, onko lippuvaraus varmasti mennyt läpi, sillä ohjelma ei lähetä

asiakkaille varausvahvistusta sähköpostitse. Hieman myöhässä, festivaalin viimeisinä päivinä lisäsin kritiikkilaatikon Teatterikesän Off Tampere sivuille ”Hyvä yleisö, sana on vapaa. Tunnelmia Off-esityksistä.” Idea oli saanut alkunsa kesäkuun alun tapaamisesta. Kritiikkiä tuli mukavasti, mutta yleisö olisi varmasti löytänyt sen paremmin, jos olisin lisännyt sen ennen festivaalin alkua.

6.3 Kehitystyö oli vaivanarvoista

Kehitystä vaativien kohteiden toimeenpaneminen onnistui hyvin niin omasta kuin myös Teatterikesän henkilöstön mielestä. Toimenpiteet valmistuivat ajoissa ja jäljestä tuli laadukasta. Kaikkein näkyvin muutos olivat banderollit, jotka toimivat mielestäni hyvin ja kuten aiemmin mainitsin, banderollit saivat kiitosta niin festivaalivierailta kuin Off Tampereeseen osallistuvilta ryhmiltä. Off Tampereen oranssin värinen visuaalinen ilme jakaantui joka puolelle painomateriaaleissa, Internet-sivuilla ja facebookissa. Off Tampere huomioitiin median puolesta erittäin hyvin, sillä Teatterikesän viestintä ja markkinointipuolella oli tehty paljon töitä Off Tampereen promoamiseksi. Media hankki paljon pressilippuja Off Tampereen esityksiin ja niistä kirjoitettiin paljon koko festivaaliviikon ajan.

Ensimmäiset vaiheet Off Tampereen kehittämistyössä on vihdoin viety loppuun. Kuitenkin kehittäminen tulee vielä jatkumaan ja uudet suunnitelmat seuraavalle vuodelle 2011 on jo tehty. Uusia ideoita saimme matkustamalla yhdessä Laura Valoman kanssa Edinburghiin tutustumaan Edinburgh Festival Fringeen. Matka kuului osana Off:n kehittämishanketta, joten taasen Edinburgh Festival Fringen innoittamana jatketaan kehittämistä. Seuraavan vuoden suunnitelmissa on jatkaa esityspaikkojen kartoitusta, parantaa Off-esitysten näkyvyyttä entistä enemmän lisäämällä markkinointiväyliä, esimerkiksi järjestämällä ryhmille traileriesiintymismahdollisuuksia Tampereen keskustassa. Suunnitelmissa on myös koota kattavammat infopaketit Teatterikesän internetsivuille sekä koota neuvoja ryhmien esitysten markkinoinnin parantamiseksi, koska kilpailua on niin paljon. Paljon on siis vielä tehtävissä ja niin kuin toimintatutkimuksen teoriassa mainitsin, kehittäminen on jatkuva prosessi.

7 POHDINTA

Pohdiskellakseni koko opinnäytetyöprosessia haluan aloittaa tutkimusaineiston koonnista. Hyvin alkuvaiheessa opinnäytetyöprosessia päätin koota tutkimusaineiston suurimmilta osilta haastatteluin. Teatterikesän haastattelu sujui juuri niin kuin olin suunnitellutkin ja avasi Teatterikesän ja Off-ohjelmakokonaisuuden ymmärtämistä. Ryhmien haastattelut eivät loppujen lopuksi tuoneet paljonkaan uutta tietoa verrattuna Teatterikesän haastatteluun, mutta toivat vain varmistusta siitä, että mitkä kohteet tarvitsevat muutosta. Vastauksissa tosin oli paljon ristiriitaisuuksia, sillä vastaukset erosivat toisistaan riippuen vastaajan toimipaikasta. Ulkopaikkakuntalaiset ja ensikertalaiset olivat paljon suotuisempia uusille kehitysehdotuksille toisin kuin tamperealaiset ryhmät, jotka ovat osallistuneet Off Tampereeseen usein. Kesäkuussa järjestetty tapaaminen oli menestys ja tuki paljon ryhmien haastattelua. Sillä vastatusten ja porukalla keskustellen mielipiteet tulivat paremmin esille.

Tämä opinnäytetyö oli haastava ja pitkäaikainen prosessi, mikä myös johtuu valitsemastani tutkimusmenetelmästä. Tein opinnäytetyöni toimintatutkimuksen näkökulmasta, joka juuri on omiaan tarvitsemaan paljon kontaktia toimeksiantajaan kuten organisaatiossa työskentelyn ja tarkkailun muodossa sekä pitkäjänteistä pidemmälle aikavälille sijoittuvaa tutkimusaineiston koontia. Oman tutkimukseni kautta haluan kyseenalaistaa Hanna Vilkan (2006, 76–77) väitteen, jonka mukaan toimintatutkimus ei sovellu ammattikorkeakouluopiskelijalle, koska opinnäytetyö on liian suppea toimintatutkimuksen vaatimaan laajuuteen. Toimintatutkimus edellyttää pitkäaikaista aktiivista havainnointia, tutkimuskohteessa aktivointia, haastatteluiden ja muun materiaalin keräämistä. Tutkijan on opeteltava etnografin tavoin tutkimuskohteen kieltä, ajattelu- ja toimintatapoja. Mielestäni juuri kaksi työharjoitteluani mahdollisti toimintatutkimuksen tekemisen. Luovan toimialan harjoittelu antoi hyvän pohjan Teatterikesä organisaation tuntemukselle, minkä kautta oli helppo aloittaa ohjelmakokonaisuuden kehittämisen pohjatyö, haastattelut ja muu tutkimusaineiston koonti. Viimeisen työharjoittelun, erikoistumisharjoittelun linkittäminen opinnäytetyöhön oli omiaan tuomaan toimintatutkimuksen mausteita mukaan soppaan. Erikoistumisharjoittelun kautta pääsin itse asiaan, mitä toimintatutkimuksessa juuri painotetaan eli kehittämään organisaatiota työskentelemällä osana työyhteisöä. Toisaalta Vilka (2006, 77) myös mainitsee, että toimintatutkimuksen tulisi tehdä alan asiantuntija, sillä toimintatutkimus edellyttää

kehittämismenetelmien hallintaa ja aktiivista roolia muutostilassa. Ammattikorkeakoulun opiskelija on vasta kehittymässä asiantuntijaksi, jolloin toimintatutkimuksesta ei ole ammatillista vaikuttavuutta kehittämiskohteessa. Kuitenkin roolini Off Tampereen tuottajana ja sen kehittäjänä oli olla vastuussa koko ohjelmakokonaisuudesta ja erittäin vastuullista roolia Vilka (2006, 77) kirjassaan painottaa. Toisaalta Vilkan (2006, 46–48) mukaan toimintatutkimuksen onnistuminen vaatii koko kehitettävän työyhteisön osallistumista tutkivaan rooliin. Myös tutkimuksen raportti tulisi liittää yhteiskunnalliseen keskusteluun. Opinnäytetyössäni juuri näissä kahdessa mainitussa asiassa on puutteita. Uskon kuitenkin, että ainakin osittain opinnäytetyöni on onnistunut toimintatutkimuksessa.

Tämän opinnäytetyön kautta kehityin paljon tuottajana. Ohjelmakokonaisuuden tuottaminen itsenäisesti, ison vastuun kantaminen sekä kokonaisuuden kasassa pitäminen samalla, kun ohjelmakokonaisuutta kehitetään oli haastavaa, mutta erittäin antoisaa ja opettavaista. Ongelmia ei ilmennyt, kun tahdin piti kohtalaisena ja osasi ajoittaa tehtävät tasaisesti pitkin kesää. Keskusteleminen Teatterikesän tiedottajan, työpaikkaharjoitteluohjaajani ja toiminnanjohtajan kanssa auttoi pääsemään eteenpäin hankalista tilanteista. Toiminnan kehittäminen on hyvä tapa pitää tuottajan työ ja itse kehitettävän ohjelmakokonaisuuden tai toiminnan mielenkiintoisena ja toimivana tulevaisuudessakin.

8 LÄHTEET

Aaltola, Juhani & Syrjälä, Leena 1999. Tiede, toiminta ja vaikuttaminen. Teoksessa Heikkinen, L.T. Hannu & Huttunen, Rauno & Moilanen, Pentti. (toim.) 1999. Siinä tutkija, missä tekijä – Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Jyväskylä: Atena kustannus

Edinburgh Festival Fringe 2010a, About Edinburgh Fringe. WWW-sivut. <http://www.edfringe.com/about-us>. Luettu 30.8.2010. Ei päivitystietoja

Edinburgh Festival Fringe 2010b, A great year for the Fringe. WWW-sivut. <http://www.edfringe.com/news/a-great-year-for-the-fringe>. Luettu 30.8.2010. Päivitetty 30.8.2010

Finland Festivals 2009. Vuoden 2009 kävijätilastot. Finland Festivalsin WWW-sivut. <http://www.festivals.fi/tilastotietoa/5/?/fin/>. Luettu 25.6. Päivitetty 30.11.2009

Halonen, Katri 2007. Yleismies jantusista festivaalispesialisteiksi? – Tapahtumatuottajan toimenkuvat. Teoksessa Silvanto, Satu (toim.) 2007. Festivaalien Helsinki. Helsinki: Helsingin kaupungin tiedotuskeskus

Heikkinen, L.T. Hannu & Jyrkämä, Jyrki 1999. Mitä on toimintatutkimus? Teoksessa Heikkinen ym. (toim.) 1999. Siinä tutkija, missä tekijä – Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Jyväskylä: Atena kustannus

Hirsjärvi, Sirkka & Remes, Pirkko & Sajavaara, Paula 2009. Tutki ja kirjoita. Helsinki: Tammi

Kainulainen, Kimmo 2005. Kunta ja kulttuurin talous. Tampere: Tampereen Yliopisto Oy

Kauhanen, Juurakko & Kauhanen 2002. Yleisötaphtuman suunnittelu ja toteutus. Porvoo: WSOY

Kekäläinen, Katri 2010. Tiedotus- ja markkinointisihteeri. Sähköpostikysely 25.1.2010. Tanssiteatteri MD

Kostamo, Eero 2000. Strateginen ajattelu – Selviydy tietoyhteiskunnassa. Helsinki: Kauppakaari Oyj

Kuusi, Sara 2007. Ainutlaatuista ja ajankohtaista – Katsaus helsinkiläisiin festivaaleihin. Teoksessa Silvanto, Satu (toim.) 2007. Festivaalien Helsinki. Helsinki: Helsingin kaupungin tiedotuskeskus

Lahtonen, Maarit 1999. Keskustellen parempaan työyhteisöön. Teoksessa Heikkinen ym. (toim.) 1999. Siinä tutkija, missä tekijä – Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Jyväskylä: Atena kustannus

McDonnell, Ian & Allen, Johnny & O'Toole, William 1999. Festival and Special Event Management. Milton, Australia: John Wiley & Sons Australia LTD

Majanlahti, Sanna 2010. Freelancenäyttelijä. Puhelinhaastattelu 4.2.2010

Miettinen-Kopsa Eevamaija & Parviainen, Seija 2010. Tiedottaja ja hallintosihteeri. Sähköpostikeskustelu 15.10.2010. Tampereen Teatterikesä

Moilanen, Pentti 1999. Piilevä tieto ja reflektio. Teoksessa Heikkinen ym. (toim.) 1999. Siinä tutkija, missä tekijä – Toimintatutkimuksen perusteita ja näköaloja. Jyväskylä: Atena kustannus

Mäenpää, Pasi 2007. Festivaalit ja kaupunkipolitiikan uusi kulttuuripuhe. Teoksessa Silvanto, Satu (toim.) 2007. Festivaalien Helsinki. Helsinki: Helsingin kaupungin tiedotuskeskus

Oksman, Riku 2002. Intohimoa ja ammattitaitoa: Puheenvuoroja tuottajan työstä. Helsingin Kauppakorkeakoulun julkaisuja

Rosendahl, Hanna & Valoma, Laura 2010. Toiminnanjohtaja & Tuotantosuunnittelija. Haastattelu 13.12.2009. Tampereen Teatterikesä

Ruusuvuori, Johanna & Tiittula, Liisa (toim.) 2005. Haastattelu – Tutkimus, tilanteet ja vuorovaikutus. Tampere: Vastapaino

Silvanto, Satu (toim.) 2007. Festivaalien Helsinki. Helsinki: Helsingin kaupungin tiedotuskeskus

Tampereen Teatterikesä 2010a. Teatterikesä lyhyesti. Tampereen Teatterikesän www-sivut. http://www.teatterikesa.fi/info/teatterikesa_lyhyesti/. Luettu 5.9.2010. Ei päivitystietoja

Tampereen Teatterikesä 2010b. Yleisömäärä yli 86 800! Tampereen Teatterikesän www-sivut. <http://www.teatterikesa.fi/?x1952077=2075878>. Luettu 21.9.2010. Päivitetty 7.9.2010

Vilkka, Hanna 2005. Tutki ja kehitä. Helsinki: Tammi

Vilkka, Hanna 2006. Tutki ja havainnoi. Helsinki: Tammi

Teatterikesän haastattelukysymykset

Tapahtuman toimintaidea:

Miksi? (tavoite)

1. Mikä on OFF Tampereen tavoite?
2. Miksi OFF Tampereä halutaan järjestää?
3. Miksi OFF Tampere on otettu mukaan Teatterikesään? (historia)

Mitä? (tuote/tapahtuman luonne)

4. Mitä OFF Tampere tarjoaa asiakkailleen?
5. Keitä tapahtumassa esiintyy?
6. Miksi ryhmät ja esiintyjät ilmoittautuvat OFF Tampereeseen?
7. Miten ryhmät ja esiintyjät hyötyvät osallistuessaan OFF Tampereeseen?
8. Millainen on OFF Tampereen ja Teatterikesän keskinäinen suhde? (mitä yhteistä kuin esim. nettisivut)

Missä? (paikka)

9. Missä OFF Tampere järjestetään? (ympäri Tampereä, keskustassa ja lähikunnissa)
10. Tulisiko OFF Tampereella olla muutama keskeinen tapahtumapaikka ja miksi?

Milloin? (ajankohta)

- Milloin tapahtuma järjestetään?

Kenelle? (kohderyhmä)

11. Mikä on OFF Tampereen kohderyhmä? Kenelle tapahtuma on suunnattu?
12. Miten kohderyhmät otetaan huomioon tapahtumaa järjestettäessä?
(tapahtumapaikkavalinnoilla, mainostuksessa, internetsivuilla ym..)
13. Eroaako OFF Tampereen kohderyhmä (katsojat) Teatterikesän kohderyhmästä (katsojista)?

Teatterikesän haastattelukysymykset

Miten? (tapa toimia)

15. Millaiset on OFF Tampereen resurssit? (rahoitus, henkilöstö, yhteistyökumppanit..?)
16. Mitä riskejä OFF Tampereen järjestämisessä ilmenee? (Miten katetaan tappio, miten huomioidaan ja minimoidaan riskit)
17. Ketä OFF Tampere palvelee (teatterikesää, osallistuvia ryhmiä) ja millä tavoin?

Mielikuva? (imago)

18. Kuinka tärkeänä ohjelmakokonaisuutena OFF Tampere nähdään Teatterikesässä? (OFF Tampereen imago Teatterikesässä)
19. Mitä Teatterikesä haluaa OFF Tampere ohjelmakokonaisuudella viestiä? Miltä sen tulisi näyttää ulkopuolisille?
20. Miltä OFF Tampere näyttää asiakkaille/ulkopuolisille?
21. Millaista imagoa halutaan tulevaisuudessa tavoitella? Visio OFF Tampereesta?

Kehittämisen tarve ja SWOT analyysi:

- OFF Tampereen hyvät ja huonot puolet (SWOT - heikkoudet, vahvuudet, uhat, mahdollisuudet)
- Miksi OFF Tampereen kehittäminen on tärkeää?
- Mitä OFF Tampereessa tulisi muuttaa?
- Millaisiin tuloksiin sen kehittämisellä pyritään?

Osallistuvien teatteriryhmien haastattelukysymykset

1. Kuinka usein olet osallistunut OFF Tampereeseen?
2. Ryhmänne ja esityksenne nimi, jolla osallistuitte vuoden 2009 OFF Tampereeseen.
3. Miksi osallistuit kyseiseen tapahtumaan vuonna 2009?
4. Mitä hyötyä odotitte tapahtumaan osallistumisen tuovan teille/esitykselle (näkyvyyttä ym.)?
5. Toteutuivatko odotuksenne? Miten?
6. Mitä odotatte saavanne OFF Tampereen osallistumismaksulla?
7. Kuinka lipunmyyntinne ja lippuvarausjärjestelmä Teatterikesän puolelta mielestänne toimi?
8. Olisitteko kiinnostunut kokeilemaan ilmaista lipunmyyntinettisivustoa (esim. piletti.fi), jos osallistutte OFF Tampereeseen?
9. Kuinka tärkeänä pidätte muiden OFF Tampereeseen osallistuvien ryhmien tapaamista? Miksi?
10. Millaisena pidät OFF Tampereeseen osallistumisprosessia? (Kuinka ilmoittautuminen sujuu ja kuinka ohjeet ilmoittautumiseen toimivat?)
11. Olisiko tarpeen, että Teatterikesä koordinoisi OFF Tampereen esityspaikat ja miksi?
12. Kuinka suunnittelitte esityksenne aikataulutuksen Teatterikesään?
13. Tulisiko Teatterikesän järjestää majoitusta esiintyjille? Miksi?
14. Muita kehitysehdotuksia OFF Tampereelle?

OffTAMPERE

Aittoa teatterin poltetta!

Katja Hänninen

Birgitan Teatteri (Lempäälä)

Karhunileikki

Asko Marthinaho;
Ohjaus Tim Söderström
Ydinvoimala uhkaa haudata jättäen
pienen saaren kalloperällä. Saarella
kuvaa kyötyteltyä yrittäjä epätoivoisesti
estää sen. Tästä vakavassa komedia-
sa uusi tekniikka tekee tuolta, mutta
työläiset karhunkäpälänsäen elävät lit-
teämpänä pakanaisten ajan nittejä kuin
uutta aikaa.

Merimäen teatteri (2 h 15 min, vii-
lailka, ti 3.8.-to 5.8. klo 20.00, su 8.8.
klo 15.00. Liput 16 / 16 / 12 €

Uppuvaraukset
www.birgitantheateri.net tai
puh. 041 7256762 /
www.pilettili.fi tai puh. 0600 1237

TeatteriToivi (Seinäjoki)

Odutus

Erkki Weisman; Sovitus Arvo Kauko-
lammi; Ohjaus Jorma Markkula
Intensiivinen monologi näytelmä syvästi
mustasukkaisuudesta. Mies odottaa
vaimoaan seuranaan vain mustasukkal-
set mieheksi, jolla ei ole ääntä eikä na-
jaa. Ikäjaksoisuus 15 vuotta.
Cunulus Pinja, Olympi-sali (n. 50 min),
to 5.8.-pe 6.8. klo 20.00. Liput 10 / 5 €

Tanssiteatteri MD

MD Off the Record

MD Off the Record koostuu kolmesta
ryhtytännösteoksesta ja yhdestä video-
teoksesta, jotka ovat Mikko Helon ko-
reografia. Vid-sien ay, Samuli Roin-
sen sooloteos Loose Ends sekä Anni-
na Kumpunleimen koreografia Puuttava
pää ja videoteos Heikku.
Häätä-näytelmä (1 h 30 min, vii-lailka),
ke 4.8. klo 19.00. Liput 15 / 10 €

Uppuvaraukset
liput@tanssiteatteri.md.fi tai
puh. 050 55 66 025 /
www.pilettili.fi tai puh. 0600 12377

Tanssiteatteri MD

Viritetty

Anniina Kumpunleimen teos Viritetty on
urbanin elämäntapa. Jokainen katso-
miskerta on erilainen, sillä eri elemen-
tien esiintyminen arvotaan ennen esitystä.
Viritetty-teokseen liittyy kuva- ja video-
materiaalia yhdistäviä installaatioita.

Häätä-näytelmä (1 h 30 min),
ti 3.8. klo 19.00. Liput 15 / 10 €

Uppuvaraukset
liput@tanssiteatteri.md.fi tai
puh. 050 55 66 025 /
www.pilettili.fi tai puh. 0600 12377

Katja Hänninen

Jakobin ja Adalminan Sirkus

Wadaiko-rummutusta

Käsitörytös ja ohjaus Heidi Jakobson
& Pertti Jakobson
Jakobin ja Adalminan sirkus on vauhtis-
kas kahden klovnin koko perheen show.
Suuri sirkustaitelijä Jakob on saanut
rinnalleen pienen ja pipputien avus-
tajan Adalminan. Kaksikon yhteisessä
esityksessä ongelmat ovat enemmänkin
säätö kuin polkueus.

Jakobin Sirkusella, Mustalahden sa-
tama (40 min), to 5.8.-pe 6.8. klo 19.00,
la 7.8. klo 14.00 & 17.00. Liput 15 / 10 €

Uppuvaraukset www.wikketti.fi
tai puh. 0600 1 1616

Jakobin ja Adalminan Sirkus

Käsitörytös ja ohjaus Heidi Jakobson & Pertti Jakobson

Jakobin ja Adalminan sirkus on vauhtis-
kas kahden klovnin koko perheen show.
Suuri sirkustaitelijä Jakob on saanut
rinnalleen pienen ja pipputien avus-
tajan Adalminan. Kaksikon yhteisessä
esityksessä ongelmat ovat enemmänkin
säätö kuin polkueus.

Jakobin Sirkusella, Mustalahden sa-
tama (40 min), to 5.8.-pe 6.8. klo 19.00,
la 7.8. klo 14.00 & 17.00. Liput 15 / 10 €

Uppuvaraukset www.wikketti.fi
tai puh. 0600 1 1616

Ichitaro (Japani)

Japanilaista Wadaiko-rummutusta

Maailmanlauluun rumpuryhmään
Oridatsoon kuulunut Ichitaro esiin-
tyy Wadaiko-rumpunsa kanssa Klubi-
la torstaina. Voitakaaseen ja eksot-
tiseen esitykseen Ichitaro on säveltä-
nyt musiikkinsa perinteisten japanilais-
ten instrumenttien avulla sekä yhteis-
työssä jazz-muusikoiden kanssa.
Klubi (n. 30 min), to 5.8. klo 22.00.
Vapaa pääsy

Pispalan Teatteri

Lunta satua neekerikylään

Jarmo Suom; Ohjaus Markku Hokkanen;
Musikkit Vii Lange
Noitaisen ja kytän päällikön valta-
asemat ovat törmäyskurssilla. Joku on
saastuttanut joulun, mutta oavko
syylästä pillastuneet henget val-
lael-
le muuttanut tehdas? Mitä on rasismi?
Mitä on oikeasta vakavaa? Milloin on
sovelista nauraa?
Kuplitalon lastenmaa (1 h 30 min,
viilailka), ke 4.8. klo 19.00, pe 6.8.-
la 7.8. klo 19.00, su 8.8. klo 18.00.
Liput 15 / 5 €

Katja Hänninen

Pispalan Teatteri

Helmenlento

Käsitörytös ja ohjaus Sirkku Vielhähti
Juhannustanssien saapuu yltätyis-
esitelmä, sammuttunut tunti, jota kukaan ei
ole takaisin laulle kalvanut. Helmen-
lento on Teatterin Adalminan Hel-
meen pohjalta dramatoitu, tanssin ja
laulun tähtien näytelmä luonnon kau-
nissa Viikinsäessä.

Viikinsäesi (n. 2 h, viilailka), ti 3.8. &
to 5.8. klo 18.00, su 8.8. klo 15.00.
Liput 18 / 15 € sis. lahjoituksen Laukon-
ti-Viikinsäesi-Laukon

Legioona-teatteri

Emoción

Legioonan Lisät-tiöryhmä;
Ohjaus Virji Koskela
Emoción on kertomus naisesta, joka
on unohtanut kuka on ja elää hahmojen
maailmassa. Se on myös vertauskuvall-
inen, visuaalinen ja tunteiltaan kirkas to-
statarina ryhtymisestä, jonka henkisyys
on kadoksissa.

Legioona-teatteri (30 min),
la 7.8. klo 21.00 & su 8.8. klo 14.00.
Liput 5 / 3 €

Legioona-teatteri

Poikeus ja sääntö & Brecht meets Freud

Bertolt Brecht ja Legioonan työryhmä;
Ohjaus Timo Seppälä
Ensimmäisen näytöksen esitys Poikeus
ja sääntö on humoristinen tarina reiki-
lunnasta, joka kirkuttaa läpi Jahn
auton erämaan vastoinkäymistä
huolimatta. Välikäsi jälkeen jakekseen
koimilla kertomuksella näytelmä-
kirjallia Bertolt Brechtistä, joka palaa
maan pinnalle seivittämään, onko elä-
mämeno muuttanut miksiään.

Legioona-teatteri (2 h 15 min, viilailka),
pe 6.8. klo 19.00, la 7.8. klo 15.00.
Liput 8 / 5 €

Legioona-teatteri

Aidin rakkaus

Käsitörytös ja ohjaus Antti Haikkala
Tragikoominen näytelmä yhdessä asu-
vasta äidistä ja aikuisesta pojasta, jot-
ka ovat aina eri mieltä kaikesta. He pu-
huvat paljon, mutta eivät kero mitään.
Kuulevat, mutta eivät kuuntele. Elämä
kentästä yksinäisistä kahdista, kun-
nen kotin saapuu ukkopuolinen voima.
Aikuiset asiat alkavat saada absurdeja
mitäsuhteita.
Legioona-teatteri (1 h 15 min),
ke 4.8.-to 5.8. klo 19.00. Liput 8 / 5 €

LIPPUJEN VARAAMINEN OFFIN
Ennakkolippuvaraukset (30) 223 1066
ja www.lesoffit.fi, ellei tekstissä
toisin mainita.
Palvelemme ark. klo 10-16, festari-
vikoilla ma-la klo 10-20 ja su 10-16.

LIPPUJEN LUNASTAMINEN
JA OVIMYYNTI
Varatut liput ja jättiläis olevat liput ovetta
tunti ennen esitystä. Maksu käteillä.

Offissa myös kansainvälisiä
esityksiä

Tämä
banderooli
ohjaa sinut
Off-
näytelmille

tampereen teatterikesä

www.offtampere.fi

11

Pyykinin kesäteatteri

Häräntappoase

Anna-Leena Härkönen;
Ohjaus Marika Vapaavuori
Pyykinin kesäteatterin Häräntappoase
on vahva tukinta klassikotoksesta.
Keskeistä kaunistusta kestävänsä näy-
telmä nostaa esille Aitun ja Kertun rak-
kaustarinan sekä vanhempien tunteet,
kun lapset väijäyttävät itsenäistyneet.

Pyykinin kesäteatteri (2 h 30 min, vii-
lailka, ke 4.8.-to 5.8. klo 14.00 & 18.00,
pe 6.8. klo 18.00, la 7.8. klo 14.00 &
18.00. Liput 28 / 25 / 22 €

Uppuvaraukset Pyykinin kesäteatteri
puh. 00 216 0390 / www.ippuipiste.fi tai
puh. 0600 900 900

Johanna Hannus

En minä aina ole sama

Portugalilainen Fernando Pessoa (1898-
1936) kuuluu päättäneen vuositodan
omalehtimisen ja kinnostavimmin ru-
nottajin. Johanna Hannus on mukana
Teatterin Off Tampere ohjelmako-
nalsuudessa 12:ta kertaa.
Pääkirjasto Metsä (n. 25 min),
ke 4.8. klo 18.00 & la 7.8. klo 15.00
Vainu kirjastokki, Musikkisali,
pe 6.8. klo 15.00. Liput 8 / 5 €

Tanssiteatteri MD

Kurkistuksia Tanssivaan

Muunilaaksoon - Polku Tampereen taidemuseon Muunilaaksoon

Priesest lastentapahtumassa tanssivat
Muunilaaksoon tulevat Rautatieas-
emata Tampereen taidemuseon Muun-
ilaaksoon. Lähde mukaan Pikku Myyn
johdattamana ja kermä matkan var-
rella myös muihin muunilaaksoihin.
Muunilaaksoissa esitys jatkuu työpäi-
nä, jossa seurueeseen liittyy Muunil.
Rautatieasema - Tampereen
taidemuseon Muunilaakso (n. 1 h),
to 5.8. klo 16.00. Vapaa pääsy

Rönnin Kesäteatteri (Orivesi)

Pitkäjärväläiset

Jarmo Finne; Dramatisointi
Tommi Auvinen; Ohjaus Perttu Pesä
Pitkäjärväläiset on kertomus huijalu-
ksesta perheestä, rakkaudesta ja ra-
kastamisen vaikeudesta, suomalaisesta
ujoudesta ja toisaalta näytöksen ha-
kusta. Se on viihdyttävä sukelus suoma-
laisuuden ytimeen.

Rönnin Kesäteatteri (1 h, viilailka),
to 5.8. klo 19.00. Liput 15 / 13 / 8 €,
perheliput 43 / 38 €

Uppuvaraukset ronnin.kesateatteri@erajarvi.net tai puh. 050 436 8466 &
00 520 6432

Raija Kurki (Hämeenlinna)

Kesytetty

Raija Kurki ja Jaana Eloranta;
Ohjaus Jaana Eloranta
Tähteläisiä ja Jumalalla on sama ongel-
ma: yllä ei pidä pyhästä eikä erityise-
nä. Näytelmä on saanut roolia pääsis-
näytelmässä, mutta harjoitusta ro-
lin junaile tuleekin verkastajin ihmän
istunto. Kesytetty on aikuisikäisille
suunnattu monologi pyhästä,
tallesta ja vallasta. Enkeltys.
Sofiansali (40 min), ke 4.8. klo 15.00 &
16.30. Liput 10 / 8 €

Yleistä informaatiota OFF Tampereesta 12.8.2010**Mikä on OFF Tampere?**

Tampereen Teatterikesä on Pohjoismaiden suurin ja arvostetuin ammattiteatterifestivaali, jota on järjestetty jo vuodesta 1968. Festivaali järjestetään elokuun ensimmäisellä viikolla ja se kestää yhden kokonaisen viikon. Teatterikesään kuuluu viisi (5) ohjelmakokonaisuutta; Pääohjelmisto, Ohjelmateltha, Tapahtumien Yö, Encorebaana klubifestivaali sekä OFF Tampere.

OFF Tampere on Tampereen Teatterikesän oheisfestivaali, joka on avoin kaikille omalla kustannuksellaan esiintymään haluaville ryhmille ja taiteilijoille, harrastajille ja ammattilaisille. OFF on järjestetty vuodesta 1991 asti. Vuosittain OFF Tampereeseen ilmoittautuu noin 30 ryhmää ja esityksiä nähdään hieman alle 100. Mukana on sirkusta, burlesqueta, stand uppia, improvisaatiota sekä perinteistä draamaa, komediaa ja kesäteatteria.

Miten voin ilmoittautua OFF Tampereeseen?

OFF Tampereen ilmoittautuminen on auki aina koko toukokuun ajan, jolloin ilmoittautumislomakkeen voi käydä täyttämässä Teatterikesän internetsivuilla www.teatterikesa.fi. Kaikki halukkaat pääsevät mukaan, eikä esityksiä ei karsita eikä arvoteta.

Yleinen informaatiolomake

Ilmoittautuessaan mukaan OFF Tampereeseen ryhmä/esiintyjä kustantaa itse esityksensä tuotannon järjestelyt, esitystilat ja majoituksen.

Miksi OFF:n kannattaa osallistua?

OFF Tampere antaa mahdollisuuden ryhmille ja esiintyjille tuoda oma teoksensa mukaan Teatterikesän ohjelmistoon. Festivaaliumussa on oma taikansa, jolloin esityksiä käy katsomassa myös yleisö, jota ei välttämättä muulloin tavoita, ja paljon teatterialan ammattilaisia ja teatterin ystäviä ympäri Suomen. Teatterikesä on siis oiva paikka verkostoitua ja luoda uusia kontakteja. Myös esityksen tuominen uuteen ja erilaiseen ympäristöön tuo uutta näkökulmaa ja mielenkiintoa esitykseen.

Paljonko esiintyminen OFF Tampereessa maksaa?

Esiintyminen OFF Tampereessa riippuu esityksestä itsestään. OFF ilmoittautumismaksun lisäksi ryhmä kustantaa itse esityksensä tuotannon järjestelyt, lisämarkkinoinnin sekä tarvittavat esitystilat ja majoituksen. Teatterikesän henkilöstö auttaa tarvittaessa edullisen esityspaikan ja majoituksen löytämisessä.

Ilmoittautumismaksua vastaan Teatterikesä tarjoaa tiedotuksen Teatterikesän markkinoinnin mukana, tähän kuuluu

- esityksen tiedot Tabloid-lehdessä (painos 149 000, jakelu Aamulehden Valo-liitteen välissä). Sisältää yhden kuvan (jos tilaa riittää), lyhyen esittelytekstin n. 300 merkkiä sekä informaation esityspaikoista ja ajoista
- esityksen tiedot Teatterikesän internetsivuilla. Sisältää informaation esityspaikoista ja ajoista sekä mahdollisesti kuvan
- katuständi Tampereen keskustaan ja seinätaulut Tullikamarin portaikkoon
- Lippukankainen 50cm x 1m Off Tampere Stage -banderolli esityspaikalle opastamaan yleisöä (kuva viimeisellä sivulla)
- neuvoja esityspaikan ja majoituksen löytämiseksi
- Teatterikesän ottaa vastaan lippuvarauksia tarvittaessa. Lippuvaraus tehdään puhelimitse ja internetissä. Lippuvaraustiedot ilmoitetaan ryhmälle n. 1h ennen esityksen alkua.

Yleinen informaatiolomake

Ilmoittautumismaksu koskee aina yhtä (1) esitystä, näytöksiä viikon aikana ei kuitenkaan rajoiteta.

Jos sama ryhmä / teatteri ilmoittaa useamman esityksen, kaksi (2) näistä laskutetaan täydellä hinnalla, kolmannen (3) saa ilmoittaa mukaan ilmaiseksi. (Tämä koskee siis eri esityksiä, ei saman esityksen eri näytöksiä).

Lisämarkkinoinnin puutteessa ryhmä voi myös osallistua **OFF Tampereen lehti-ilmoitukseen Tamperelaisessa**. Tämä on vapaaehtoinen. Ilmoitus sisältää yhden kuvan sekä tiedot esityksestä, ei esittelytekstiä.

Ilmoittautumismaksu ja Tamperelaisen lehti-ilmoituksen maksu ilmoitetaan nettisivuillamme lähempänä ilmoittautumisajankohtaa.

Mistä voin löytää lisää informaatiota?

Lisää informaatiota löydätte nettisivuiltamme www.teatterikesa.fi, sähköpostitse off@teatterikesa.fi sekä puhelimitse 03 222 8536. Toimistomme sijaitsee Tullikamarin kulttuurikeskuksessa osoitteessa Tullikamarin aukio 2, 33100 Tampere.

